

Minigids Productfiscaliteiten

Kerninformatie voor de adviespraktijk

2018

Inhoud

1 Cijfers

4

2 Eigen woning

10

3 Kapitaalverzekeringen

20

4 Lijfrente

26

5 Gouden handdruk

42

6 Pensioen

48

7 Arbeidsongeschiktheid

66

8 Levensloop

68

9 Sparen en beleggen

70

10 Schenk- en erfbelasting

72

11 Samenwonen/trouwen,
scheiden en overlijden

78

Begrippenlijst

88

Over Reaal

Bij Reaal helpen we mensen weloverwogen keuzes te maken in hun financiële situatie. Keuzes die hen nu verder helpen, maar ook straks. We zoeken naar eenvoud, denken in mogelijkheden en we maken complexe financiële situaties behapbaar en inzichtelijk. Op die manier kunnen klanten bewust kiezen voor een verzekering en snappen zij wat zij verzekeren. Klanten bepalen hoe ze hun verzekeringen regelen, zelf of via een adviseur. We geloven dat (financiële) veerkracht mensen verder helpt in hun leven. Zodat ze hun leven kunnen leven zoals zij dat willen. Reaal maakt onderdeel uit van VIVAT. Het hoofdkantoor staat in Amstelveen. Meer informatie op reaal.nl.

Auteurs:

Bernd Heijnen MSc, drs. Kees van Oostwaard en mr. Martijn Ras

Allen werkzaam bij Fiscale Zaken Vivat N.V.

© Reaal N.V. 2018

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Reaal N.V.

De Minigids Productfiscaliteiten is met uiterste zorgvuldigheid samengesteld. Wij kunnen echter geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele onjuistheden of onvolledigheden hierin. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

Fiscale cijfers

Overzicht boxenstelsel

Box 1 Belastbaar inkomen uit werk en woning	Box 2 Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang	Box 3 Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen
Inkomstenbronnen • winst uit onderneming • inkomsten uit arbeid (loon) • resultaat uit overige werkzaamheden • periodieke uitkeringen en verstrekkingen • inkomsten uit eigen woning • negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen	Inkomstenbronnen • reguliere voordelen • vervreemdingsvoordelen	Inkomstenbronnen • vermogensbronnen, waarbij het forfaitaire rendement gebaseerd is op een veronderstelde gemiddelde verdeling van het box 3-vermogen over spaargeld en beleggingen (zie hoofdstuk 9 Sparen en beleggen)
Aftrekposten • uitgaven voor inkomensvoorzieningen • persoonsgebonden aftrek	Aftrekposten • aftrekbare kosten	Aftrekposten • kosten zijn in deze box niet aftrekbaar
Tarief progressief (zie hierna)	Tarief 25%	Tarief 30%
Verliesverrekening Alleen voor box 1-verliezen mogelijk	Verliesverrekening Alleen voor box 2-verliezen mogelijk	Verliesverrekening Verliesverrekening is niet mogelijk

Middeleling

Bij een sterk wisselend inkomen is het mogelijk dat een belastingplichtige meer belasting heeft betaald, dan wanneer hij een gelijkmatig verdeeld inkomen zou hebben gehad. In dat geval kan het aantrekkelijk zijn om de Belastingdienst om middeleling te verzoeken.

De middelingsregeling geldt alleen voor inkomen in box 1 (werk en woning) en kan worden toegepast over 3 aaneengesloten kalenderjaren. Voor teruggaaf in verband met middeleling geldt een drempel van € 545.

Schijventarief box 1

Jonger dan AOW-leeftijd

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belasting- tarief	Tarief premie volksverzekering	Totaal tarief	Heffing over totaal van de schijven
-	€ 20.142	8,90%	27,65%	36,55%	€ 7.362
€ 20.142	€ 33.994	13,20%	27,65%	40,85%	€ 13.020
€ 33.994	€ 68.507	40,85%		40,85%	€ 27.119
€ 68.507	-	51,95% ²		51,95%	

AOW-leeftijd en ouder geboren vanaf 1 januari 1946¹

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belasting- tarief	Tarief premie volksverzekering	Totaal tarief	Heffing over totaal van de schijven
-	€ 20.142	8,90%	9,75%	18,65%	€ 3.756
€ 20.142	€ 33.994	13,20%	9,75%	22,95%	€ 6.936
€ 33.994	€ 68.507	40,85%		40,85%	€ 21.034
€ 68.507	-	51,95%		51,95% ²	

AOW-leeftijd en ouder, geboren vóór 1 januari 1946

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belasting- tarief	Tarief premie volksverzekering	Totaal tarief	Heffing over totaal van de schijven
-	€ 20.142	8,90%	9,75%	18,65%	€ 3.756
€ 20.142	€ 34.404	13,20%	9,75%	22,95%	€ 7.030
€ 34.404	€ 68.507	40,85%		40,85%	€ 20.961
€ 68.507	-	51,95%		51,95% ²	

¹ Sinds 1 januari 2011 wijkt de lengte van de tweede en derde schijf in de tarieftabel voor degenen die geboren zijn vanaf 1 januari 1946 af van de tarieftabel van degenen die voor die datum geboren zijn.

² Aftrek kosten eigen woning

De aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning zijn in 2018 maximaal aftrekbaar tegen 49,5% (zie Hoofdstuk 2 Eigen Woning).

Heffingskortingen

Bestanddelen	Jonger dan AOW-leeftijd	AOW-leeftijd en ouder
Maximale algemene heffingskorting lagere inkomens	€ 2.265	€ 1.157
Maximale algemene heffingskorting hogere inkomens	€ 0	€ 0
Maximale arbeidskorting lagere inkomens	€ 3.249	€ 1.659
Maximale arbeidskorting hogere inkomens	€ 0	€ 0
Levensloopverlofkorting (per gespaard kalenderjaar tot 2012)	€ 212	
Maximale inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 2.801	€ 1.431
Jonggehandicaptenkorting	€ 728	
Ouderenkorting		€ 1.418
Ouderenkorting bij een inkomen boven € 36.057		€ 72
Alleenstaande-ouderenkorting		€ 423
Korting voor groene beleggingen (van de vrijstelling in box 3)	0,7%	0,7%

Regelingen voor IB-ondernemers

MKB-winstvrijstelling

De Mkb-winstvrijstelling bedraagt 14% van de winst verminderd met de ondernemersaftrek.

Ondernemersaftrek

Onder de ondernemersaftrek vallen onder andere de zelfstandigenaftrek en startersaftrek. Om hiervoor in aanmerking te komen moet je ondernemer zijn voor de inkomstenbelasting, de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt én voldoen aan het urencriterium.

Het urencriterium houdt onder andere in dat je minimaal 1.225 uur per kalenderjaar besteedt aan je bedrijf. Ook een startende ondernemer die niet per 1 januari, maar pas later in het jaar begint, moet voldoen aan het minimum van 1.225 uur. Voor vrouwelijke ondernemers geldt dat zij voor de toepassing van het urencriterium bij wijze van fictie geacht worden gedurende de periode van hun zwangerschaps- en bevallingsverlof (maximaal 16 weken), hun werkzaamheden niet hebben onderbroken.

De zelfstandigenaftrek bedraagt € 7.280.

Als een ondernemer in één of meer van de vijf voorafgaande kalenderjaren geen ondernemer was en bij hem in die periode niet meer dan tweemaal de zelfstandigenaftrek is toegepast, wordt de zelfstandigenaftrek verhoogd met € 2.123 (startersaftrek). Dit geldt niet voor (voormalige) aandeelhouders die de onderneming na geruisloze terugkeer uit de BV voortzetten in een IB-onderneming. De ondernemer die bij het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd heeft bereikt, heeft recht op een zelfstandigenaftrek van 50% (van de zelfstandigenaftrek).

Cijfers

Tarief vennootschapsbelasting (rechtspersonen)

Tarieven vennootschapsbelasting bij een winst van:

Meer dan	Maar niet meer dan	Bedraagt het percentage
-	€ 200.000	20%
€ 200.000	-	25%

Fictief gebruikelijk loon

De directeur-groootaandeelhouder, dat is de werknemer die in een vennootschap een aanmerkelijk belang heeft en arbeid verricht, krijgt in beginsel een bepaald minimumsalaris toegerekend. Voor 2018 bedraagt dat minimumsalaris € 45.000.

Sociale cijfers

AOW

	Samenwonenden beiden AOW-leeftijd	Alleenstaanden	Per partner individueel
Werkelijke AOW	€ 18.791	€ 13.781	€ 9.395
Vakantietoeslag	€ 1.224	€ 857	€ 612
Totaal	€ 20.015	€ 14.638	€ 10.007

WAO/WIA, WW

	WAO/WIA ¹	WW ²
Maximum per dag	€ 209,26	€ 209,26
Aantal uitkeringsdagen	261	261
Maximumuitkering	75%*100/108	70%*100/108
Maximumuitkering per jaar	€ 37.928	€ 35.400
Incl. vakantie-uitkering	€ 40.963	€ 38.232
Inkomensgrens	€ 54.617	€ 54.617

¹ De WAO blijft bestaan voor diegenen die vóór 1 januari 2004 ziek zijn geworden en nu een WAO-uitkering hebben.

² De eerste twee maanden bedraagt de WW-uitkering 75% van het laatstverdiende loon (maximaal € 209,26 per dag), daarna 70%. De maximumuitkering in het eerste jaar bedraagt € 38.687 (incl. vakantietoeslag).

Brutomimumloon

22 jaar en ouder	€ 18.936
Vakantietoeslag	€ 1.515
Totaal	€ 20.451

Eigen woning

Eigenwoningforfait

De WOZ-waarde ligt tussen	Eigenwoningforfaitpercentage
< € 12.500	0,00%
€ 12.500 - € 25.000	0,25%
€ 25.000 - € 50.000	0,40%
€ 50.000 - € 75.000	0,55%
€ 75.000 - € 1.060.000	0,70%
> € 1.060.000	€ 7.420 vermeerderd met 2,35% van de eigenwoning-waarde voor zover deze uitgaat boven € 1.060.000

Hypotheekrenteaftrek bestaande eigenwoningschuld

Maximale duur hypotheekrenteaftrek bestaande eigenwoningschuld 30 jaar

Bestaande hypotheken op 1 januari 2001	Aftrek tot en met 31 december 2030
Soort woning	Uitsluitend de eigen woning (hoofdverblijf)

Voorwaarden voor nieuwe hypothecaire leningen per 1 januari 2013

Er bestaat alleen recht op renteaftrek voor de eigen woning als:

- de lening schriftelijk is overeengekomen én in maximaal 360 maanden volledig wordt afgelost;
- wordt afgelost volgens een tenminste annuïtair aflossingsschema; een lineaire leningvorm is ook mogelijk;
- aan de verplichting tot aflossing wordt voldaan (aflossingseis);
- de lening is aangegaan in verband met de eigen woning (eisen van vóór 1 januari 2013).

Let op!

De vereisten gelden per leningdeel.

Overgangsrecht

Wanneer er op 31 december 2012 sprake is van een eigenwoningschuld spreken we van een 'bestaande eigenwoningschuld'. De hoofdregel is dat voor deze schuld het overgangsrecht geldt en niet hoeft te worden voldaan aan de nieuwe vereisten die gelden per 1 januari 2013. Bestaande eigenwoningschulden kunnen worden overgesloten in de toekomst. Hiermee blijven de oude regels (van vóór 2013) nog steeds van toepassing.

Let op!

Aan de oversluiting zit wel een termijn gekoppeld waarbinnen deze moet plaatsvinden wil het overgangsrecht behouden blijven. Als een eigenwoningschuld wordt overgesloten dient deze uiterlijk het kalenderjaar daaropvolgend te herleven.

Wordt de bestaande eigenwoningschuld na 1 januari 2013 verhoogd? Voor bijvoorbeeld een verbouwing of verhuizing. Dan gelden de nieuwe voorwaarden alleen voor deze verhoging.

Het aan de eigenwoningschuld gekoppelde spaar- of beleggingsproduct (KEW, SEW of BEW) 'volgt' als het ware de eigenwoningschuld. Als de schuld onder het overgangsrecht valt, geldt dat in beginsel ook voor de daaraan gekoppelde KEW, SEW of BEW. Zie hiervoor Hoofdstuk 3 Kapitaalverzekering.

Toetsing aflossingseis en aflosstand

Op de volgende toetsmomenten wordt bepaald of er voldoende is afgelost en dus wordt voldaan aan de aflossingseis:

- 31 december van het kalenderjaar.
- Het moment van vervreemding van de eigen woning.
- Het moment van wijziging van de maandelijkse rentevoet.
- Het laatste moment waarop de voorgaande schuld bestond.

Als op 31 december niet aan de aflossingseis wordt voldaan, stopt de renteaftrek voor de gehele eigenwoningschuld. Hierop bestaan enkele uitzonderingen. Zie hierna 'tijdelijke betalingsproblemen en behoud van renteaftrek'.

Als op de overige toetsmomenten (dus niet 31 december) niet aan de aflossingseis wordt voldaan, kun je de rente niet meer aftrekken voor het bedrag dat te weinig is afgelost.

Een rekenhulp voor de berekening van de aflossingseis is te vinden op belastingdienst.nl/rekenhulpen/eigenwoningschuld/

Eigen woning

Tijdelijke betalingsproblemen en behoud van renteaftrek

Ontstaat er op 31 december een aflossingsachterstand? Het recht op renteaftrek blijft dan bestaan als:

- 1 In het daarop volgende kalenderjaar de achterstand is ingelopen. Voorwaarde is dat er sprake is van een incidentele achterstand.
- 2 Per 1 januari van het tweede kalenderjaar, volgend op het kalenderjaar waarin de achterstand is ontstaan, contractueel een nieuw, tenminste annuïtair aflossingsschema voor de resterende looptijd is overeengekomen. Voorwaarde is dat onvoldoende betalingscapaciteit aannemelijk wordt gemaakt.
- 3 Uiterlijk aan het einde van het vierde kalenderjaar, volgend op het kalenderjaar waarin de achterstand is ontstaan, contractueel een nieuw, tenminste annuïtair aflossingsschema voor de resterende looptijd is overeengekomen. Voorwaarden zijn dat aannemelijk wordt gemaakt dat niet aan het nieuwe aflossingsschema als bedoeld bij punt 2 kon worden voldaan en de schuldeiser heeft ingestemd met betalingsuitstel.
- 4 De aflossingsachterstand uiterlijk is hersteld aan het einde van het tweede kalenderjaar, volgend op het kalenderjaar waarin de fout in de berekening of in de betaling van het aflossingsbedrag ontstond.

Wordt geen gebruik gemaakt van een van deze mogelijkheden, dan is de rente over de eigenwoningschuld pas weer aftrekbaar op het moment dat weer aan de annuïtaire aflossingseis wordt voldaan. De overgang van de schuld van box 1 naar box 3 hoeft niet permanent te zijn.

Aflosstand

Wordt de eigen woning vervreemd? En is de oude eigenwoningschuld groter dan de nieuwe eigenwoningschuld (of ontbreekt deze)? Dan wordt het meerdere bedrag van de eigenwoningschuld én de stand van de resterende looptijd in maanden vastgesteld. Dat is de aflosstand.

Bij een verhoging of het aangaan van een nieuwe eigenwoningschuld wordt de verhoging afgeboekt op de aflosstand en moet dit bedrag tenminste annuïtair binnen de resterende looptijd worden afgelost.

De aflosstand vervalt als deze geheel op de eigenwoningschuld is toegepast.

Overzicht aftrekbare kosten box 1 eigenwoningschuld

	Kosten zelf aftrekbaar?	Rente over de schuld bij financiering aftrekbaar?
Koopsom	Nee	Ja
Overdrachtsbelasting	Nee	Ja
Roerende goederen	Nee	Nee
Omzetbelasting grond	Nee	Ja
Grond- en bouwrente over de periode vóór het tijdstip van de koop-/aannemingsovereenkomst	Nee	Ja
Grond- en bouwrente over de periode na het tijdstip van de koop-/aannemingsovereenkomst	Ja	Nee
Verschuldigde box 1-lening rente	Ja	Nee
Verbouwing	Nee	Ja
Taxatiekosten i.v.m. hypotheek	Ja	Ja
Notariskosten hypotheekakte	Ja	Ja
Kosten verkrijgen Nationale Hypotheek Garantie (t.b.v. hypotheek)	Ja	Ja
Notariskosten transport	Nee	Ja
Afsluitprovisie /advieskosten	Ja (beperkt)	Ja
Boeterente voor vervroegde aflossing	Ja	Nee
Kosten wegens oversluiten/verlengen	Ja	Nee
Administratiekosten	Ja	Ja
Jaarlijks erfpacht canon	Ja	Nee
Afkoopsom erfpacht	Nee	Ja
Makelaarscourtage	Nee	Ja
Bankgarantiekosten	Nee	Ja
Bereidstellingsprovisie	Ja	Ja
Annuleringskosten hypotheek	Nee	Nee
Inleg kapitaalverzekering eigen woning	Nee	Nee
Inleg spaarrekening eigen woning	Nee	Nee
Inleg beleggingsrecht eigen woning	Nee	Nee
Aflossing eigen woning	Nee	Nee

Eigen woning

Verhuizing

Een woning die nog niet betrokken kan worden, vanwege een verbouwing of omdat die in aanbouw is, kan onder voorwaarden al aangemerkt worden als eigen woning. Eén van de voorwaarden is dat de woning moet leegstaan. Een tweede voorwaarde is dat de woning in het kalenderjaar of in één van de drie volgende kalenderjaren als eigen woning moet gaan dienen. Hetzelfde geldt voor leegstaande woningen die in het kalenderjaar of in één van de drie voorafgaande jaren een eigen woning is geweest van de belastingplichtige. De woning moet het hoofdverblijf zijn geweest, leegstaan en te koop worden aangeboden. De met deze woning samenhangende (hypotheek)rente is gedurende die tijd aftrekbaar. Bovendien is het eigenwoningforfait voor de niet bewoonde woning nihil.

Bijleenregeling

Als bij verkoop van de eigen woning overwaarde is ontstaan, is de bijleenregeling van toepassing. Overwaarde betekent voor de bijleenregeling het verschil tussen de verkooppopbrengst van de oude woning en de eigenwoningschuld op diezelfde woning plus de verkoopkosten. De lening waarvoor renteaftrek geldt, mag niet hoger zijn dan de aankoopprijs van de nieuwe woning (inclusief aankoopkosten) min de overwaarde van de oude woning. Dit is de eigenwoningschuld. Voor dit bedrag kan de rente worden afgetrokken maar dan moet aan de overige voorwaarden worden voldaan.

Restschuld

Een restschuld ontstaat als de verkoopprijs van de eigen woning lager is dan de eigenwoningschuld. De rente over deze restschuld is met ingang van 1 januari 2013 gedurende 15 jaar aftrekbaar in box 1, mits de restschuld is ontstaan in de periode van 29 oktober 2012 tot en met 31 december 2017. De faciliteit is ook van toepassing als er geen eigen woning meer is. Ook geldt er geen aflossingsvereiste voor de restschuld.

Rentekortingen op personeelsleningen

Het voordeel dat werknemers door de rentekorting verkrijgen, is met ingang van 1 januari 2016 niet langer onbelast. Het bedrag van de rentekorting mag niet door de werkgever worden aangewezen als eindheffingsbestanddeel en niet ten laste van de zogenoemde vrije ruimte worden gebracht. De werkgever moet bepalen hoe groot het voordeel is dat de werknemer geniet. In beginsel is dit het verschil tussen de rente die de werknemer moet betalen en de rente die een willekeurige derde zou moeten betalen voor een vergelijkbare lening.

Afbouw hypotheekrenteaftrek

Vanaf 1 januari 2014 is gestart met het geleidelijk beperken van de hypotheekrenteaftrek. De komende jaren zal de hypotheekrenteaftrek elk jaar met 0,5% afnemen totdat het tarief van 38% is bereikt. Wordt in 2018 belasting volgens het hoogste tarief van 51,95% betaald? Dan is er nog maar aftrek mogelijk tegen 49,5%. Deze maatregel heeft enkel invloed op de aftrekbare kosten eigen woning en niet op de bepaling van de hoogte van het belastbare inkomen uit de eigen woning (box 1).

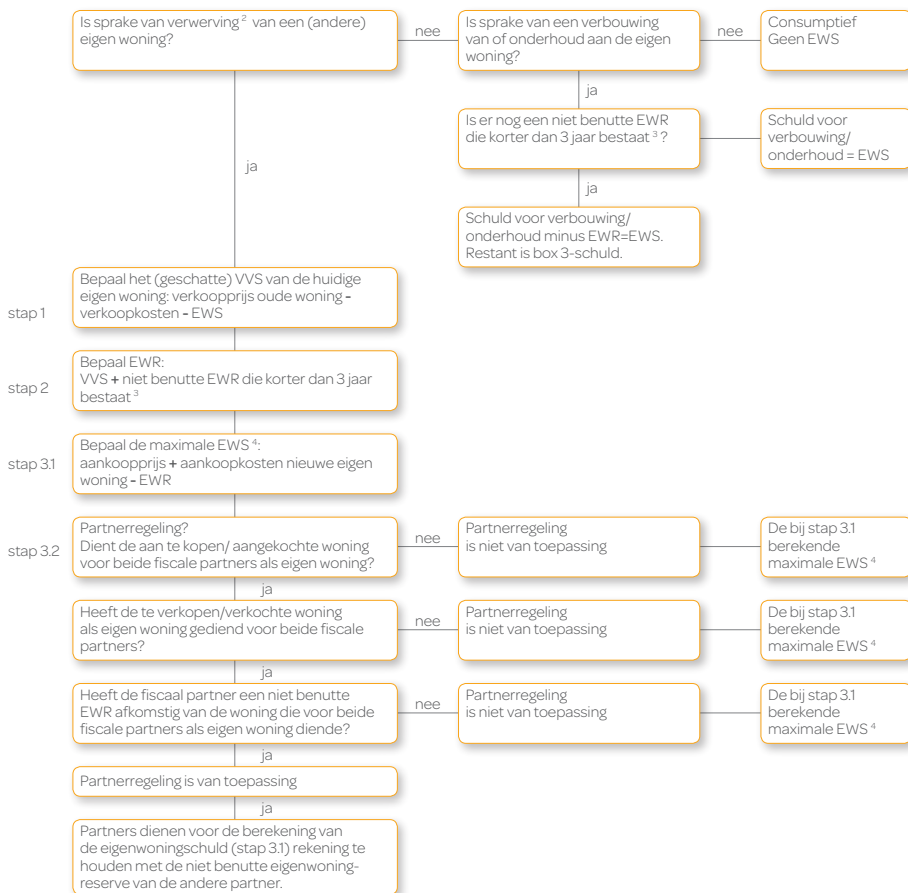
Met onderstaand schema kan worden bepaald of de bijleenregeling van toepassing is en wat de gevolgen zijn!

Eigen woning

Stroomschema Bijleenregeling

Dit schema moet per persoon worden doorgenomen! Je gaat uit van het juridisch eigendom per persoon¹.

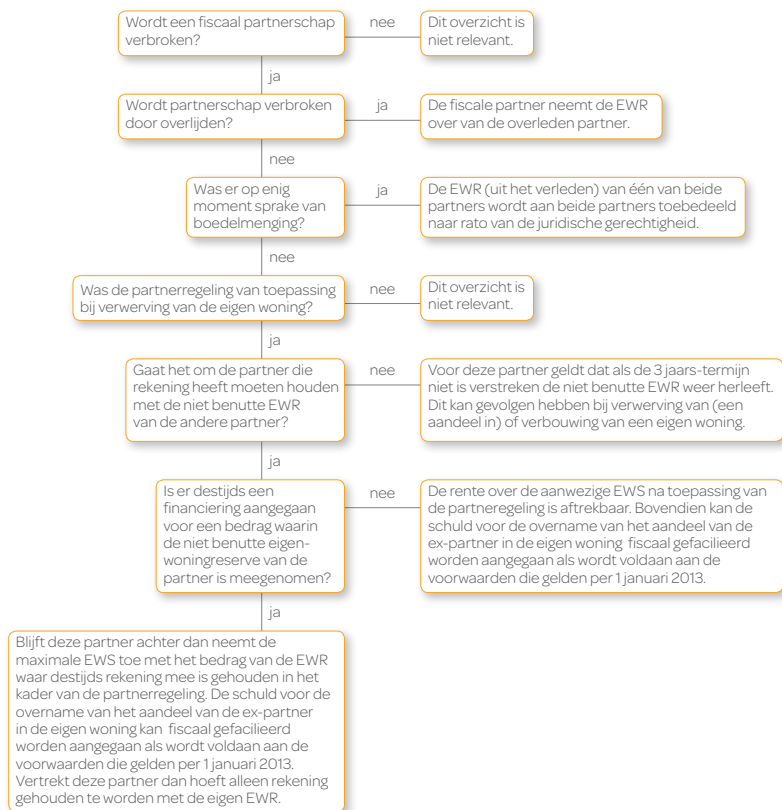
¹ Let op! Is er sprake geweest van boedelmenging? Bijvoorbeeld door een huwelijk in gemeenschap van goederen? Dan wordt de eigenwoningreserve uit het verleden van een van beide partners naar rato van de juridische gerechtigheid aan beide partners toebedeeld.

² Onder verwerving van een eigen woning wordt niet alleen de aankoop van een eigen woning verstaan, maar ook een woning die van box 3 naar box 1 verhuist.

³ Er kan bij de verkoop van een voorgaande eigen woning een niet benutte EWR zijn blijven staan.

⁴ De aangegane EWS hoeft niet gelijk te zijn aan de maximale EWS.

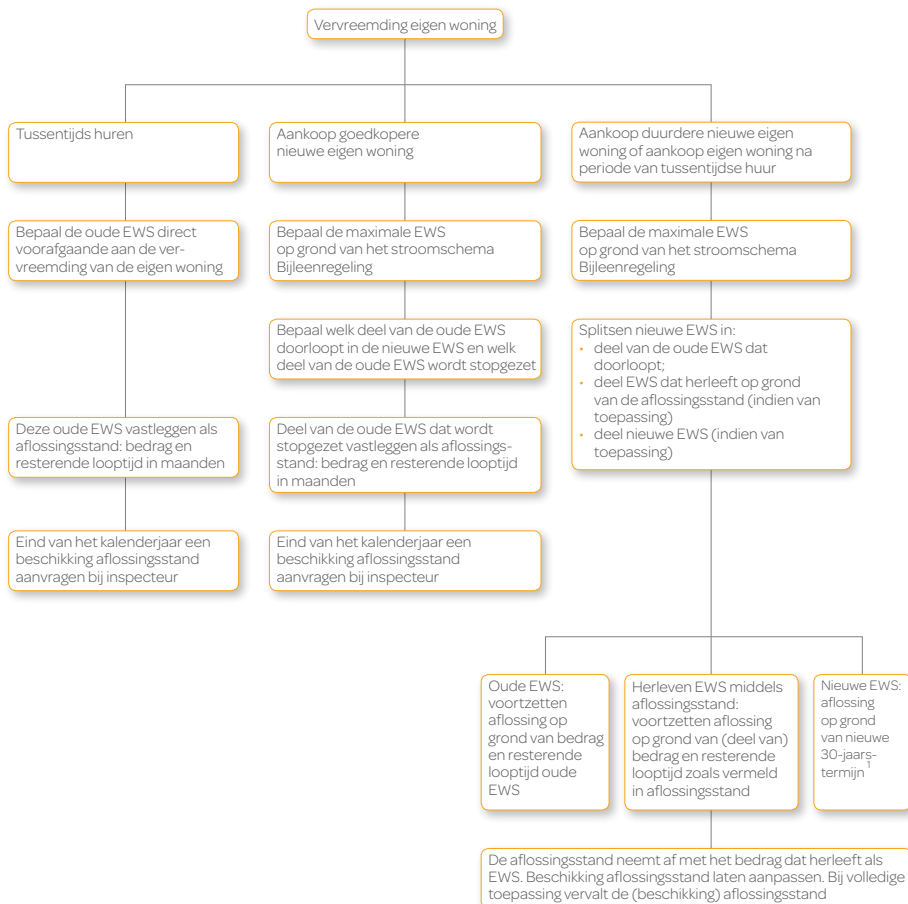
Stroomschema Einde Samenleving

Eigen woning

Stroomschema Aflossingsstand

Dit schema moet doorlopen worden bij vervreemding van een eigen woning met een eigenwoningschuld die onder het regime vanaf 1 januari 2013 valt (tenminste annuïtaire leningen). Dit schema moet per persoon worden doorgenomen.

¹ Let op! de samenloop met bijvoorbeeld de schenkvrijstelling of een gedeeltelijke aflossing in het verleden. Deze kunnen van invloed zijn op de periode van renteaftrek voor de nieuwe EWS.

Definities

Eigen woning

De eigen woning die de belastingplichtige anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat.

Partner in de zin van de partnerregeling

- is de fiscaal partner.

Afkortingen

EWB • eigenwoningreserve

EWS • eigenwoningschuld

VVS • vervreemdingssaldo

Kapitaalverzekeringen

Kapitaalverzekering- of rekening voor de eigen woning

Sinds 1 april 2013 is er geen bijzondere fiscale regeling meer voor financiële producten waarmee vermogen wordt opgebouwd om een eigenwoningschuld mee af te lossen. Voor producten afgesloten vanaf 1 april 2013 moet de opgebouwde waarde ieder jaar in box 3 van de inkomstenbelasting worden opgegeven. Voor op 31 maart 2013 bestaande producten is er overgangsrecht.

Overgangsrecht kapitaalverzekering eigen woning/ spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning (KEW/SEW/BEW)

Had een belastingplichtige op 31 december 2012 een eigen woning en een eigenwoningschuld die aflossingsvrij is? Dan mocht hij tot 1 april 2013 een nieuwe KEW, SEW of BEW afsluiten ter grootte van dat aflossingsvrije deel. Ook was het mogelijk om tot 1 april 2013 een bestaande KEW, SEW of BEW te verhogen tot het bedrag van de aflossingsvrije eigenwoningschuld. In zeven situaties blijven de oude regels nog van toepassing, namelijk als de KEW, SEW of BEW:

- ongewijzigd wordt voortgezet na 31 december 2012;
- ongewijzigd wordt voortgezet vanaf 1 april 2013 als er op 31 december 2012 al een eigen woning en aflossingsvrije eigenwoningschuld was en gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om een nieuwe KEW, SEW of BEW af te sluiten of een bestaand opbouwproduct vóór 1 april 2013 te verhogen;
- er in 2012 niet meer was, in verband met de verkoop van een eigen woning en er bij aankoop van een nieuwe eigen woning in 2013 weer was;
- in 2013 werd afgesloten in verband met een koop- of aanneemovereenkomst die op 31 december 2012 onherroepelijk was;
- wordt voortgezet in een KEW, SEW of BEW bij een andere uitvoerder of in een vergelijkbaar product bij dezelfde uitvoerder waarbij de oude regels van toepassing blijven;
- een kapitaalverzekering is die op 31 december 2012 bestond en vóór 1 april 2013 een KEW is geworden;
- tijdelijk tot box 3 behoorde door tijdelijk huren, verhuren of een periode van verblijf in het buitenland.

Op deze bestaande overeenkomsten blijven de oude regels van toepassing als:

- Het gegarandeerde kapitaal van het product na 31 december 2012 (of 31 maart 2013) niet is verhoogd en de looptijd niet is verlengd.
- De premie of de inleg niet is verhoogd als het product geen gegarandeerd kapitaal heeft en de looptijd niet is verlengd.

Als het kapitaal of de inleg wordt verhoogd, verliest het opbouwproduct het overgangsrecht en wordt het product geacht te zijn afgekocht. Daarna moet de waarde van de verzekering of rekening bij het vermogen in box 3 worden geteld. De premie/inleg kan wel worden verhoogd als dit contractueel is afgesproken. Bijvoorbeeld een contractueel voorziene verhoging van de premie/inleg bij het aflopen van een rentevasttermijn.

Omzetting in een ander product

Een bestaande KEW, SEW of BEW of oude kapitaalverzekering ((pre) brede herwaardering) kan voortgezet worden bij een andere uitvoerder. Bij de omzetting mag de door de uitvoerder gegarandeerde uitkering of het bedrag van de te betalen premie of inleg niet worden verhoogd. Als aan drie voorwaarden is voldaan, is het mogelijk om de afgesproken uitkering bij overlijden te verlagen en van een gelijkblijvende totaalpremie (van het oude product) uit te gaan. Er moet dan aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- 1 de looptijd of premiebetalende periode wordt niet verlengd;
- 2 het verzekerd lijf blijft gelijk; en
- 3 de nieuwe verzekerde uitkering bij overlijden is 'normaal' en 'gebruikelijk'. Bijvoorbeeld een uitkering bij overlijden die gelijk is aan de uitkering bij leven, restitutie van de premie bij overlijden of een verzekerde uitkering van 90%- of 110% van de waarde van de verzekering.

Voor een omzetting naar een beleggingsverzekering waarbij niet aan de bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan, kan de totaalpremie alleen gelijk blijven als dan uit een prognoseberekening blijkt dat de uitkering bij in leven zijn niet groter wordt.

Kapitaalverzekeringen

Oude regels KEW, SEW en BEW

Voor de uitkering uit een bestaande KEW/SEW/BEW (box 1) geldt onder voorwaarden een vrijstelling van maximaal € 164.000 bij 15 jaar of meer premiebetaling. Er is dus niet langer sprake van een lage en een hoge vrijstelling.

De te benutten vrijstelling kan nooit hoger zijn dan de uiterlijk na 30 jaar met de eenmalige kapitaalsuitkering af te lossen eigenwoningschuld. Bovendien geldt de vrijstelling eenmaal per leven, is persoonsgebonden en mag de totale premie in enig verzekeringsjaar niet hoger zijn dan tienmaal de totale premie in enig ander verzekeringsjaar. De kapitaalvrijstelling is ook van toepassing op de uitkeringen bij overlijden. Hierbij mag de (restant) vrijstelling van de overleden partner worden gebruikt tot maximaal de uitkering ten gevolge van het overlijden van die partner.

Bij de SEW wordt de deblokking bij overlijden toegerekend aan de overleden partner. De vrijstelling is van toepassing tot maximaal het tegoed op de SEW van de overleden partner. Bij een SEW is het ook mogelijk het SEW-tegoed van de overleden partner door te schuiven naar de langstlevende partner. De toekomstige vrijstelling van de langstlevende partner wordt dan verhoogd met de niet benutte vrijstelling van de overleden partner. Dit is maximaal het SEW-tegoed ten tijde van het overlijden. Hetzelfde geldt voor een BEW.

Uitzondering op de 15 jaarreis

Bij afkoop van de KEW/SEW/BEW binnen de termijn van 15 jaar kan de vrijstelling ook worden toegepast als aan de overige voorwaarden voor vrijstelling - waaronder zo veel als mogelijk aflossing van de eigenwoningschuld - wordt voldaan. Premievrijmaken binnen de periode van 15 jaar leidt wel tot verlies van de vrijstelling.

Bandbreedte-eis versoepeld

Volgens de wet geldt voor vrijstelling van de uitkering uit een KEW/SEW/BEW een bandbreedte-eis van 1:10. Deze eis is in sommige gevallen soepeler. Zo mag door een incidentele overschrijding de bandbreedte maximaal 1:11 bedragen. Ook door rentewijzigingen van de gekoppelde eigenwoningschuld mag buiten de bandbreedte worden getreden. Hiervoor gelden specifieke voorwaarden.

Kapitaalverzekeringen

Imputatie

De uitkering uit een kapitaalverzekering is onder voorwaarden vrijgesteld. Wordt er gebruik gemaakt van een life-timevrijstelling? Dan komt de vrijgestelde uitkering in mindering op de in de toekomst nog te benutten life-timevrijstelling en de bezittingvrijstelling. Als er gebruik wordt gemaakt van een ongelimiteerde vrijstelling (pre BHW) heeft dit geen invloed op deze vrijstellingen.

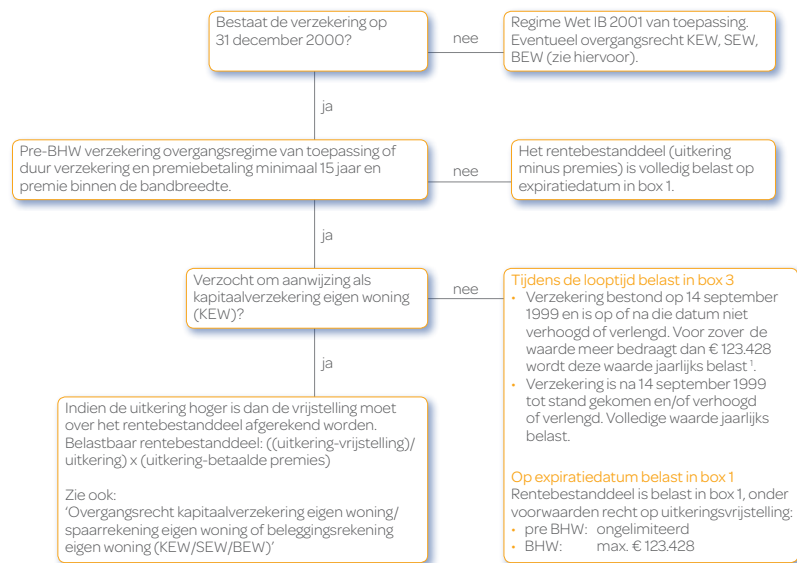
Uitkering uit:

	KEW	Pre BHW	BHW
KEW-vrijstelling			
Pre BHW-vrijstelling			
BHW-vrijstelling			
Bezittingvrijstelling			

 = vrijgestelde uitkering vermindert vrijstelling niet

 = vrijgestelde uitkering komt in mindering op (resterende) vrijstelling

Kapitaalverzekeringen afgesloten vóór 1 januari 2001

Bandbreedte-eis versoepeld

Volgens de wet geldt voor vrijstelling van de uitkering van een kapitaalverzekering gesloten tussen 1 januari 1992 en voor 1 januari 2001 een bandbreedte-eis van 1:10. Deze eis is in sommige gevallen soepeler. Zo mag door een incidentele overschrijding de bandbreedte maximaal 1:11 bedragen. Ook door rentewijzigingen van de gekoppelde eigenwoningschuld mag buiten de bandbreedte worden getreden. Hiervoor gelden specifieke voorwaarden.

¹ Bij een voortzetting - conversiestorting - is het van belang dat het verzekerd kapitaal niet wordt verhoogd en de duur niet wordt verlengd. Bij de omzetting van een verzekering met een vast verzekerd kapitaal op einddatum in een beleggingsverzekering houdt de eerste eis in dat de in totaal overeengekomen en betaalde premies op jaarbasis - dus de premiedelen voor uitkering bij in leven zijn en bij overlijden tezamen - ná omzetting niet worden verhoogd. In uitzonderlijke situaties, zoals het wijzigen van het verzekerd lijf of het overeenkomen van een ongebruikelijke overlijdensrisicodekking, moet een prognoseberekening worden gemaakt.

Uitgaven voor inkomensvoorziening

Jaarruimte

Als de belastingplichtige de inleg voor een lijfrente in aftrek wil brengen, moet hij meestal gebruikmaken van de jaarruimte. Deze jaarruimte kan voor de laatste keer in aftrek worden gebracht in het jaar waarin de belastingplichtige de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

De jaarruimte kan met behulp van de volgende formule worden bepaald:

$$\text{Jaarruimte} = (13,3\% \times \text{PG}) - / - (6,27 \times \text{A}) - / - \text{F}$$

$$\text{Jaarruimte} = (13,3\% \times \text{PG}) - / - (6,27 \times \text{A}) - / - \text{F}$$

Waarbij:

PG = premiegrondslag is de inkomensgrondslag verminderd met een franchise van € 12.129. De inkomensgrondslag is de som van de in het voorafgaande kalenderjaar behaalde winst uit onderneming vóór toevoeging aan en afnemering van de oudedagsreserve en vóór de ondernemersaftrek, het belastbare loon, belastbare resultaat uit overige werkzaamheden en belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen.

De inkomensgrondslag is afgetopt op € 105.075. Hierdoor bedraagt de premiegrondslag dus maximaal € 92.946.

A = het bedrag van de aangroei van het pensioen in het voorafgaande jaar door toename van de diensttijd (zogenaamde factor A).

F = de toename van de oudedagsreserve in het voorafgaande kalenderjaar.

De jaarruimte is maximaal € 12.362.

Lijfrentefranchise

De franchise is dat gedeelte van het inkomen waarover geen lijfrentepremie kan worden afgetrokken omdat de AOW-uitkeringen hierin al voorzien. Deze franchise is door de wetgever gesteld op € 12.129. Het bedrag van de lijfrentefranchise is niet gelijk aan het minimale franchisebedrag dat bij een pensioenregeling moet worden gebruikt.

Inhaal jaarruimte (reserveringsruimte)

De belastingplichtige die de aftrekruidte uit de jaarruimte van de zeven voorafgaande jaren niet (geheel) heeft gebruikt, kan gebruik maken van de reserveringsruimte. Daarvoor moet hij bij zijn aangifte inkomstenbelasting een verzoek indienen. Voor de reserveringsruimte is het van belang dat de pensioenaangroei in het jaar 2014 werd vermenigvuldigd met 7,2 en in de jaren daarvoor met 7,5 (en met ingang van 2015 dus met 6,5 en vanaf 2018 met 6,27). De verzekeringnemer kan het laagste van de volgende drie bedragen als reserveringsruimte benutten:

- 1 Het niet gebruikte deel van de jaarruimte van de afgelopen zeven jaar.
- 2 € 7.167 (voor iedereen die binnen 10 jaar de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt: € 14.152).
- 3 17% van de premiegrondslag.

Lijfrente

Jaar van aftrek	Inkomens- gegevens	Factor A	Franchise	Maximale inkomens- grondslag	Maximale jaarruimte	Maximale reserveringsruimte	
						Tot AOW- gerechtigde leeftijd - 10 jaar	Vanaf AOW- gerechtigde leeftijd - 10 jaar
2010	2009	2009	€ 11.561	€ 170.349	€ 26.994	€ 6.831	€ 13.490
2011	2010	2010	€ 11.631	€ 171.372	€ 27.156	€ 6.872	€ 13.571
2012	2011	2011	€ 11.829	€ 174.286	€ 27.618	€ 6.989	€ 13.802
2013	2012	2012	€ 11.829	€ 174.286	€ 27.618	€ 6.989	€ 13.802
2014	2013	2013	€ 11.829	€ 174.286	€ 25.181	€ 6.989	€ 13.802
2015	2014	2014	€ 11.936	€ 100.000	€ 12.153	€ 7.052	€ 13.927
2016	2015	2015	€ 11.996	€ 101.519	€ 12.355	€ 7.088	€ 13.997
2017	2016	2016	€ 12.032	€ 103.317	€ 12.598	€ 7.110	€ 14.039
2018	2017	2017	€ 12.129	€ 105.075	€ 12.362	€ 7.167	€ 14.152

Terugwentelingstermijn

Inleg van de jaarruimte en de inhaalruimte moet voor aftrek in de aangifte over het jaar 2018 uiterlijk op 31 december 2018 betaald zijn. Inleg betaald na 31 december 2018 kan niet worden teruggewenteld voor aftrek in het jaar 2018.

Lijfrentevoorzieningen en ondernemers

Oudedagsreserve voor zelfstandigen

Dotatie: 9,44% van de fiscale winst, maar maximaal € 8.775. Deze toevoeging wordt verminderd met de ten laste van de winst gekomen pensioenpremie.

Ook mag de reserve door de dotatie niet boven het ondernemingsvermogen uitkomen.

Dotatie aan de fiscale oudedagsreserve is niet meer mogelijk in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt en de jaren daarna.

Staking onderneming

De stakingsaftrek per ondernemer is € 3.630.

Omzetting stakingswinst in lijfrente

De extra ruimte aan lijfrentepremieaftrek bij ondernemers die (een gedeelte van) hun onderneming staken, is maximaal:

Bij:

• stakingen door ondernemers die maximaal vijf jaar jonger zijn dan de AOW-gerechtigde leeftijd	€ 454.237
• óf stakingen door invalide ondernemers	
• óf stakingen door overlijden van de ondernemer	
• stakingen door ondernemers die 15 tot vijf jaar jonger zijn dan de AOW-gerechtigde leeftijd	€ 227.126
• óf stakingen indien de lijfrente-uitkeringen direct ingaan	
• In overige gevallen	€ 113.569

Als een ondernemer stopt met (een deel van) zijn bedrijf, kan hij een verzoek indienen om bij de berekening van de jaarruimte uit te gaan van de gegevens van het kalenderjaar zelf. In het opvolgende kalenderjaar, waarin weer uitgegaan moet worden van de gegevens van het voorafgaande kalenderjaar, mag de stakingswinst dan niet nogmaals bij de berekening van de (inhaal)jaarruimte voor de aftrek van de lijfrente-inleg in aanmerking worden genomen.

Terugwenteling lijfrente-inleg ondernemer

Als door een ondernemer bij staking verzocht is om bij de (inhaal)jaarruimteberekening uit te gaan van de gegevens van het jaar zelf, dient de inleg voor aftrek in de aangifte over het jaar 2018 uiterlijk op 30 juni 2019 te zijn betaald. Inleg ter zake van een omzetting van de oudedagsreserve of stakingswinst moet ook voor aftrek in de aangifte over het jaar 2018 uiterlijk op 30 juni 2019 betaald zijn.

Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en lijfrente voor een invalide kind

Premies voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering en premies ten behoeve van levenslange lijfrenten voor meerderjarige invalide (klein)kinderen zijn niet gebonden aan een maximaal aftrekbedrag.

Belastbare periodieke uitkering

De beperkte saldomethode

Voor lijfrenteverzekeringen waarvoor aftrek mogelijk is, geldt dat de verzekering in box 1 wordt belast. De uitkeringen uit de lijfrente zijn belastbare periodieke uitkeringen. Als (een deel van) de premie (of inleg) niet in aftrek is gebracht, mag voor dat deel van de premie de saldomethode worden toegepast. Dat betekent dat in box 1 geen belasting verschuldigd is tot een bedrag ter grootte van de aantoonbaar niet in aftrek gebrachte premie.

De niet-aftrekbare premie die na 1 januari 2010 is betaald en hoger is dan € 2.269 per belastingplichtige per jaar, blijft echter buiten beschouwing. Voor dat deel van de premie is dus geen aftrek mogelijk en kan de saldomethode niet worden toegepast.

Overgangsregeling saldomethode

Voor lijfrenteverzekeringen die vóór 14 september 1999 zijn afgesloten, geldt de grens van € 2.269 per verzekering. Dan mag de premie na deze datum niet zijn verhoogd (saldomethode 2001). Het verschil tussen vóór en na 14 september 1999 afgesloten lijfrenteverzekeringen is dat de beperkte saldomethode geldt per belastingplichtige of per verzekering. Heeft een belastingplichtige tussen 2001 en 2009 lijfrente-inleg betaald en deze niet (geheel) afgetrokken? Dan geldt voor de niet afgetrokken inleg een onbeperkte saldomethode. De limiet van € 2.269 per jaar geldt dan niet. De onbeperkte saldomethode is ook van toepassing op lijfrenten die vóór 1 januari 2001 zijn afgesloten. Voor alle saldolijfrenten geldt dat de belastinginspecteur op verzoek een saldooverklaring afgeeft. De belastingplichtige zal dan bijvoorbeeld aan de hand van oude aangiften moeten aantonen dat hij geen aftrek heeft genoten.

Schending van lijfrentevoorwaarden

Om de premie voor een lijfrenteverzekering te mogen aftrekken, mag de verzekering niet worden vervreemd, afgekocht of tot voorwerp van zekerheid dienen. Daarnaast moet het lijfrentekapitaal gebruikt worden voor aankoop van een toegestane lijfrentevorm. Wordt niet aan deze voorwaarden voldaan? Dan worden in het algemeen de in het verleden afgetrokken premies en het daarover behaalde rendement in box 1 belast en is revisierente (standaard 20%) verschuldigd.

Afkoop lijfrente

Afkoop of opname van een lijfrente is niet toegestaan. Als je je lijfrente in één keer afkoopt of opneemt, betaal je in box 1 alsnog belasting over in het verleden afgetrokken premies en het daarover behaalde rendement. Op de regel dat een lijfrenteverzekering niet mag worden afgekocht, bestaan twee uitzonderingen. De eerste uitzondering betreft de zogenaamde 'kleine lijfrente' en de tweede uitzondering betreft per 1 januari 2015 de afkoopmogelijkheid bij langdurige arbeidsongeschiktheid. In beide gevallen mag worden afgekocht zonder dat dit leidt tot revisierente. Over de uitkering ineens is alleen inkomstenbelasting verschuldigd.

Een lijfrente is een 'kleine lijfrente' als:

- er nog geen termijnen zijn uitgekeerd; en
- het totale lijfrentekapitaal bij dezelfde uitvoerder niet groter is dan € 4.351.

Bij afkoop van een lijfrenteverzekering mag de saldomethode worden toegepast als (een deel van) de premie aantoonbaar niet is afgetrokken. Dit kan bijvoorbeeld door een door de belastinginspecteur afgegeven saldooverklaring aan de verzekeraar te sturen. De saldomethode is ook van toepassing als een lijfrente niet voldoet aan de voorwaarden om een 'kleine lijfrente' te zijn.

Afkoop bij langdurige arbeidsongeschiktheid

Om gebruik te maken van de afkoopregeling bij langdurige arbeidsongeschiktheid moet er aan de volgende drie voorwaarden worden voldaan:

- de rechthebbende moet langdurig arbeidsongeschikt zijn;
- de rechthebbende mag op het moment van afkoop de AOW-gerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt; én
- het gezamenlijke bedrag van de afgekochte lijfrente mag in het kalenderjaar niet meer bedragen dan het hoogste van € 40.644 of de gemiddelde premiegrondslag in het jaar vóór het jaar van afkoop en het jaar wat daaraan voorafging. Bij de premiegrondslag wordt geen rekening gehouden met de franchise.

Van langdurige arbeidsongeschiktheid is in dit verband sprake als uit een verklaring van een arts blijkt dat de belastingplichtige door ziekte of gebreken op het moment waarop de verklaring is afgegeven niet in staat is volledig de werkzaamheden te verrichten waarmee vóór het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid het inkomen hoofdzakelijk werd verdiend en hiertoe vermoedelijk in de twaalf maanden na de afgifte van de verklaring ook niet in staat zal zijn.

Saldomethode alleen bij reguliere uitkering en afkoop

De beperkte en de onbeperkte saldomethode geldt alleen als het opgebouwde lijfrentekapitaal wordt omgezet in reguliere lijfrentetermijnen of wordt afgekocht. Bij het niet voldoen aan de voorwaarden is de saldomethode niet van toepassing.

Overgangsregeling saldolijfrente

We spreken van een saldolijfrente als de verzekering vóór 1 januari 2001 is afgesloten en de verzekering bij het afsluiten al niet voldeed aan de voorwaarden voor aftrek van de premie. Saldolijfrenteverzekeringen die bestonden op 14 september 1999 en waarvan nadien de premies niet zijn verhoogd, komen in aanmerking voor de saldomethode uit het overgangsrecht in verband met de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. Deze saldomethode is van toepassing tot een bedrag aan niet aftrekbare premies van € 2.269 per kalenderjaar per verzekering in box 1. De toekomstige uitkeringen zijn pas belast als deze de premies - die onder het saldodeel vallen - overtreffen.

Uitsluitend voor zogenaamde saldolijfrenteverzekeringen die zijn afgesloten vóór 14 september 1999, waarvoor hierna nog premie is betaald en in 2001 is gekozen voor de saldomethode, kan een deel van de aanspraak gedurende de looptijd onderdeel uitmaken van de rendementsgrondslag voor box 3. De waarde van de aanspraak die wordt opgebouwd uit een eventueel hoger premiebedrag dan € 2.269, maakt dan onderdeel uit van de rendementsgrondslag voor box 3. Deze saldomethode eindigt per 31 december 2020.

Lijfrente

Lijfrentevormen

Overbruggingslijfrente • Naar keuze: tot ingang pensioen, 65 jaar of AOW-gerechtigde leeftijd • maximaal € 63.288 • ingang vrij	Tijdelijke oudedagslijfrente Opbouw vanaf 1 januari 2014 ¹ • minimaal 5 jaar • maximaal € 21.483 • ingang tussen AOW-gerechtigde leeftijd en AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar ²	
Oudedagslijfrente • levenslang • géén maximum • ingang vrij maar uiterlijk AOW + 5 jaar ²		Nabestaandenlijfrente • levenslang óf tijdelijk • géén maximum • ingang direct ná overlijden, tenzij Anw-uitkering

¹ Voor lijfrentekapitaal dat is opgebouwd tot en met 31 december 2013 en wordt aangewend voor een tijdelijke oudedagslijfrente geldt dat de tijdelijke oudedagslijfrente:

- niet eerder mag ingaan dan het jaar waarin de klant de leeftijd van 65 jaar bereikt, maar;
- uiterlijk moet ingaan in het jaar waarin de klant de AOW-leeftijd plus 5 jaar bereikt.

² De AOW + vijfjaarsgrens geldt niet als in de BHW-verzekering vóór 1 januari 2001 al een latere ingangsdatum dan 70 jaar was opgenomen.

Overgangsrecht tijdelijke oudedagslijfrente

Op lijfrente-aanspraken die op 31 december 2013 bestaan, blijven naar keuze de toenmalige leeftijdsgrenzen van 65 jaar en 70 jaar van toepassing. Wordt er na 31 december 2013 niet meer ingelegd? Dan mag ook het rendement over de periode na 2013 worden aangewend voor een tijdelijke oudedagslijfrente die gaat in in het jaar van 65 worden of bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Als zowel vóór als na 1 januari 2013 premie of inleg wordt betaald, mag alleen de waarde op 31 december 2013 worden gebruikt voor een tijdelijke oudedagslijfrente die ingaat naar keuze in het jaar van 65 jaar worden of op moment van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Overgangsrecht overbruggingslijfrente

De opgebouwde rechten per 31 december 2005 kunnen worden benut voor een overbruggingslijfrente. Hierbij gelden de volgende regels:

- Vanaf 2006 zijn geen premies meer betaald:
het volledige expiratiekapitaal inclusief het hierop behaalde rendement kan worden benut voor een overbruggingslijfrente.
- Vanaf 2006 zijn nog premies betaald:
de waarde per 31 december 2005 kan worden benut voor een overbruggingslijfrente.

Zijn de tot en met maart 2006 betaalde premies volledig teruggewenteld naar het belastingjaar 2005? Dan geldt het volgende:

- Vanaf april 2006 zijn geen premies meer betaald:
het volledige expiratiekapitaal inclusief het hierop behaalde rendement kan worden benut voor een overbruggingslijfrente.
- Vanaf april 2006 zijn nog premies betaald:
de waarde per 31 december 2005 verhoogd met de naar belastingjaar 2005 teruggewentelde premies, kan worden benut voor een overbruggingslijfrente.

Let op:

De overbruggingslijfrente mag niet meer bedragen dan € 63.288 per jaar.

Als het kapitaal voor een overbruggingslijfrente wordt overgedragen naar een bancaire lijfrenterekening, komt het overgangsrecht op een overbruggingslijfrente te vervallen. Dit recht herleeft op het moment dat het kapitaal weer wordt overgedragen naar een verzekeraar. Het is dus mogelijk om het opgebouwd lijfrentekapitaal voor een overbruggingslijfrente tijdelijk over te hevelen naar de bank zonder het uiteindelijke recht op overbrugging te verliezen. Dit vereist wel een zorgvuldige vastlegging van het deel van het kapitaal dat in aanmerking komt voor een overbruggingslijfrente.

Lijfrente

Expiratie lijfrente

Let op!

Verzekerde lijfrente

Is de einddatum van de lijfrenteverzekering bereikt en is de verzekerde nog in leven? Dan moet de begunstigde van de verzekering uiterlijk op 31 december van het jaar dat volgt op de einddatum een nieuwe lijfrenteverzekering sluiten (of een lijfrenterekening) openen. Als de verzekerde is overleden, dan moet de begunstigde binnen 2 jaar na het jaar waarin de verzekerde is overleden lijfrente-uitkeringen aankopen. Deze extra tijd wordt de wettelijke termijn genoemd.

Bancaire lijfrente

Is de einddatum van de lijfrenterekening bereikt en de rekeninghouder is nog in leven? Dan moet de rekeninghouder uiterlijk op 31 december van het jaar dat volgt op de einddatum een nieuwe einddatum of lijfrente-uitkeringen afspreken. Als de rekeninghouder is overleden, dan moeten de erfgenamen binnen 2 jaar na het jaar waarin de verzekerde is overleden lijfrente-uitkeringen van het opgebouwde lijfrentekapitaal aankopen. Deze extra tijd wordt de wettelijke termijn genoemd.

Voor zowel verzekerd als bancair geldt dat als de begunstigde resp. de erfgenaam dit niet of niet tijdig doet, dan wordt de verzekering resp. rekening geacht tot uitkering te zijn gekomen op het moment dat deze termijnen zijn verstreken.

In onderstaande schema's zijn de mogelijkheden voor een lijfrenteverzekering per fiscaal regime aangegeven. Ook is per fiscaal regime weergegeven aan welke eisen een lijfrenteverzekering moet voldoen.

Schema expirerend lijfrentekapitaal

Kapitaalbron	Lijfrentemogelijkheden			
	Uitkering ineens	Schenken	Periodiek uitkeren	Later uitkeren
Lijfrente pre-BHW-regime	Ja	Ja	Ja	Ja
Lijfrente BHW-regime	Nee	Nee	Ja	Ja
Lijfrente IB 2001-regime	Nee	Nee	Ja	Ja

	Lijfrentevorm	Ingangsdatum	Looptijd	Maximale uitkering
Lijfrente pre-BHW-regime	Vrij te kiezen	Vrij te kiezen	Afhankelijk van leeftijd	Onbeperkt
Lijfrente BHW-regime	Oudedags-lijfrente	Vrij te kiezen als overeengekomen vóór 1 januari 2001	Levenslang	Onbeperkt
	Tijdelijke oudedags-lijfrente	Niet eerder dan in het jaar waarin de leeftijd van 65 jaar ofwel de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt en niet later dan in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar wordt bereikt ¹	Minimaal 5 jaar	€ 21.483 per jaar
	Overbruggings-lijfrente ¹	Vrij te kiezen	Naar keuze: einddatum ingang pensioen, 65 jaar of AOW-gerechtigde leeftijd.	€ 63.288 per jaar
	Nabestaanden-lijfrente	Direct na overlijden verzekerde of datum waarop recht op Anw vervalt	Levenslang of tijdelijk ²	Onbeperkt
Lijfrente IB 2001- regime	Oudedagslijfrente	Uiterlijk het jaar dat vijf jaar na het jaar van bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd ligt ³	Levenslang	Onbeperkt
	Tijdelijke oudedags-lijfrente	Niet eerder dan in het jaar waarin de leeftijd van 65 jaar ofwel de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt en niet later dan in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar wordt bereikt ³	Minimaal 5 jaar	€ 21.483 per jaar

Lijfrente

Lijfrentevorm	Ingangsdatum	Looptijd	Maximale uitkering
Overbruggingslijfrente ¹	Vrij te kiezen	Naar keuze: einddatum ingang pensioen, 65 jaar of AOW-gerechtigde leeftijd.	€ 63.288 per jaar
Nabestaandenlijfrente	Direct na overlijden verzekerde of datum waarop recht op Anw vervalt.	Levenslang of tijdelijk ²	Onbeperkt

¹ Vanaf 1 januari 2006 is het niet meer mogelijk de premies voor een overbruggingslijfrente af te trekken.

² Afhankelijk van de bloed- of aanverwantschap van de gerechtigde met de overledene.

³ Door de wettelijke termijn kunnen de uitkeringen ingaan in het jaar van 71 jaar worden of het jaar nadat de AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar is bereikt.

Bancaire lijfrente

Met ingang van 2008 is het ook mogelijk om een lijfrentetegoed op te bouwen via een bankrekening of met beleggingen. Ook kan het opgebouwde lijfrentetegoed worden uitgekeerd via een bankrekening.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de mogelijkheden van de bancaire uitkeringsvormen:

Bancaire lijfrente

Lijfrentevorm	Ingangsdatum	Looptijd	Maximale uitkering
Oudedagslijfrente	Uiterlijk het jaar dat vijf jaar na het jaar van bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd ligt ²	Tenminste 20 jaar + AOW-leeftijd/-leeftijd bij ingang	Onbeperkt
Tijdelijke oudedagslijfrente	Niet eerder dan in het jaar waarin de leeftijd van 65 jaar resp. de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt en niet later dan in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar wordt bereikt ²	Minimaal 5 jaar	€ 21.483 per jaar
Nabestaandenlijfrente	Direct na overlijden verzekerde of datum waarop recht op Anw vervalt.	Tenminste 5 of 20 jaar ¹	Onbeperkt

¹ Afhankelijk van de bloed- of aanverwantschap van de gerechtigde met de overledene.

² Door de wettelijke termijn kunnen de uitkeringen ingaan in het jaar van 71 jaar worden of het jaar nadat de AOW-gerechtigde leeftijd + 5 jaar is bereikt.

De bancaire lijfrente en de lijfrenteverzekering verschillen van elkaar. In onderstaand schema zijn de verschillende kenmerken tussen de bancaire lijfrente en de lijfrenteverzekering op een rij gezet.

Verskil	Bancaire lijfrente	Lijfrenteverzekering
Uitvoerder	Bank	Verzekeraar
Product	Rekening	Levensverzekering
Uitkeringsvorm	Bancaire termijnen	Lijfrentetermijnen
Hoogte uitkering afhankelijk van	Rente + storting	Rente + storting + sterftekans + kosten
Aanvang vóór 65 jaar	20 jaar + het aantal jaren dat de rekeninghouder jonger is dan AOW-leeftijd op de ingangsdatum	Levenslang
Aanvang tussen 65 - 70 jaar	Tenminste 5 jaar (< € 21.483) of 20 jaar	Tenminste 5 jaar (< € 21.483) of levenslang
Uitkering bij overlijden in opbouwfase	Tenminste 5 jaar, tot 30 jaar of 20 jaar	Tijdelijke rente (1% criterium) of levenslang
Uitkering bij overlijden in afbouwfase	Termijnen gaan over op erfgenamen	Termijnen stoppen bij overlijden verzekerde
Tegoed bij overlijden	In nalatenschap; vrijgesteld voor erfbelasting	Niet in nalatenschap, maar voor begunstigde; vrijgesteld voor erfbelasting
Omzetting FOR/stakingswinst in een lijfrente	Niet mogelijk bij een eigen BV	Wel mogelijk bij een eigen BV

Nettolijfrente

Per 1 januari 2015 is het inkomen voor lijfrenteaftrek op grond van de jaar- en reserveringsruimte afgetopt op € 105.075. Deze grens wordt jaarlijks verhoogd. Voor het inkomen boven deze aftoppingsgrens is een nieuwe faciliteit ontstaan: de nettolijfrente.

De premie/inleg voor de nettolijfrente is niet aftrekbaar en wordt uit het netto-inkomen betaald. Daar staat tegenover dat op de lijfrente-uitkeringen te zijner tijd geen loonheffing wordt ingehouden. De faciliteit in de inkomstenbelasting bestaat eruit, dat de waarde van de nettolijfrente in de opbouwfase niet behoort tot de rendementsgrondslag in box 3. Voor het kapitaal/het saldo van de nettolijfrente moet een lijfrente worden aangekocht. Voor deze lijfrente gelden dezelfde vormvereisten en voorwaarden als voor een 'bruto' lijfrente. Zo kan een nettolijfrente onder andere bij een bank en verzekeraar worden gesloten.

De premie voor een nettolijfrente is leeftijdsafhankelijk en gemaximeerd. Zie voor de hiervoor benodigde staffel (zie Hoofdstuk 6 Pensioen). Alleen de staffel op basis van een rekenrente van 4% kan worden gebruikt. Om de maximale nettolijfrentepremie te berekenen, moet het van toepassing zijnde staffelpercentage worden vermenigvuldigd met het inkomen boven €105.075. Zie hoofdstuk 6 Pensioen voor een overzicht van de verschillen tussen nettolijfrente en nettopensoen.

Schending voorwaarden nettolijfrente

Bij schending van de voorwaarden van de nettolijfrente (bijvoorbeeld door middel van afkoop, emigratie wordt niet als schending beschouwd) wordt het 'genoten fiscale voordeel' teruggedragen. Dit wordt gedaan door een forfaitaire benadering. De helft van de afkoopwaarde van de nettolijfrente wordt vermenigvuldigd met het aantal deelgenomen jaren (met een maximum van 10 jaar). Over deze uitkomst vindt alsnog in box 3 belastingheffing plaats. Hiervoor geldt een tegenbewijsregeling.

Ook in de erfbelasting bestaat voor een nettolijfrente een faciliteit. Net zoals voor de brutolijfrente geldt, wordt de waarde van de nettolijfrente in mindering gebracht op de eventuele partnervrijstelling. Na deze zogenaamde 'imputatie' blijft echter altijd een minimale partnervrijstelling over.

Gouden handdruk

Een werknemer kan bij ontslag een schadeloosstelling (ontslagvergoeding) krijgen. De werkgever kan deze ‘gouden handdruk’ als bedrag ineens aan de ex-werknemer uitkeren. In dat geval is het bedrag bij de ex-werknemer belast als loon. Hoe hoger het uitgekeerde bedrag is, hoe meer belasting moet worden betaald. De werkgever is verplicht de loonheffing(en) op het uitgekeerde bedrag in te houden en af te dragen. De maximale loonheffing is 51,95%. Met de inwerkingtreding van de Wet Werk en Zekerheid gelden met ingang van 1 juli 2015 nieuwe regels voor ontslagvergoedingen en is de transitievergoeding geïntroduceerd. De transitievergoeding bedraagt maximaal € 79.000. Als het jaarsalaris hoger is dan € 79.000, is de vergoeding maximaal 1 bruto jaarsalaris.

Stamrechtvrijstelling vervallen

Tot 1 januari 2014 bestond de mogelijkheid om belastingheffing over de ontslagvergoeding uit te stellen door te kiezen voor een stamrecht. Die mogelijkheid is afgeschaft. De regels die vóór 1 januari 2014 golden, blijven nog wel van toepassing op aanspraken die op 31 december 2013 al bestaan.

Stamrecht

Een stamrecht is een aanspraak op periodieke uitkeringen die dienen ter vervanging van gederfd of te derven loon. Er is sprake van belastinguitstel, omdat niet de gouden handdruk zelf, maar de periodieke uitkeringen te zijner tijd belast zijn. In sommige gevallen kan sprake zijn van belastingvoordeel. Bijvoorbeeld als de periodieke uitkeringen na de AOW-gerechtigde leeftijd worden uitgekeerd.

Om gebruik te maken van de stamrechtvrijstelling moest de werkgever de gouden handdruk rechtstreeks aan een toegestane uitvoerder betalen. Toegestane uitvoerders zijn onder andere verzekeraars en banken. Maar ook het afstorten bij een ex-werkgever of stamrecht-bv was onder voorwaarden mogelijk.

Stamrechtverzekering

Het verzekerde stamrecht moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De periodieke uitkeringen komen alleen toe aan de ex-werknemer. Bij zijn overlijden mogen de uitkeringen toekomen aan de (gewezen) partner of aan zijn kinderen jonger dan 30 jaar.
- De periodieke uitkeringen gaan uiterlijk in op 31 december van het jaar waarin de ex-werknemer de voor hem geldende AOW-ingangsdatum heeft bereikt.
- De periodieke uitkeringen omvatten meerdere uitkeringen.
- Gedurende de looptijd van de periodieke uitkeringen moet de kans op overlijden van de ex-werknemer tenminste 1% bedragen.
- Op de periodieke uitkeringen moet(en) loonheffing(en) worden ingehouden en afgedragen aan de Belastingdienst.
- De uitvoerder van het stamrecht moet een toegestane verzekeraar zijn.

Gouden handdruk

Bancair stamrecht

Sinds 1 januari 2010 kan een gouden handdruk bij een bank of beleggingsinstelling in een stamrecht worden afgestort. Het grootste verschil met een stamrechtverzekering is dat bij een bancaire stamrecht bij overlijden van de ex-werknemer het tegoed toekomt aan de erfgenamen of op grond van het huwelijksvermogenrecht (gedeeltelijk) aan de partner. Daarnaast is een 1% sterftekans tijdens de looptijd van de periodieke uitkeringen niet van belang. In plaats hiervan geldt voor de minimale uitkeringsduur van de periodieke uitkeringen een tabel (zie hierna).

Als de eerste uitkering op of na 1 januari 2013 ingaat, geldt het volgende:

Als de gerechtigde de leeftijd heeft bereikt van:	Maar nog niet de leeftijd heeft bereikt van:	Bedraagt de minimale periode tussen de eerste en de laatste uitkering het in deze kolom vermelde aantal jaren
-	25	18 ¹
25	30	15 ¹
30	35	12
35	40	9
40	45	6
45	50	4
50	55	3
55	60	2
60	-	1

¹ Gaat het saldo van de stamrechtrekening na overlijden van de ex-werknemer in de opbouwfase naar zijn kinderen die op dat moment jonger zijn dan 30 jaar? Dan is het aantal jaren tussen de eerste en laatste uitkering nooit meer dan het aantal jaren dat het kind jonger is dan 30 jaar.

Direct ingaande of uitgestelde uitkeringen

De periodieke uitkeringen mogen fiscaal in hoogte variëren, bijvoorbeeld binnen een bandbreedte van 10:1. Hierdoor is het mogelijk om rekening te houden met de hoogte en duur van een WW-uitkering. De mate van variëring moet vaststaan vóórdat de eerste periodieke uitkering wordt betaald.

De ingang van de periodieke uitkeringen kan worden uitgesteld. Uitstel is mogelijk tot uiterlijk 31 december van het jaar waarin de ex-werknemer de voor hem geldende AOW-ingangsdatum heeft bereikt. De periode van uitstel van de periodieke termijnen wordt de opbouwfase genoemd. Als de opbouwfase is afgelopen, begint de uitkeringsfase. In de uitkeringsfase worden de periodieke uitkeringen uitbetaald. De opbouwfase is afgelopen als de overeengekomen einddatum is bereikt en de ex-werknemer op dat moment in leven is. De opbouwfase is ook afgelopen op het moment dat de ex-werknemer overlijdt.

Afkoop

Sinds 1 januari 2014 is het mogelijk om een stamrecht geheel of gedeeltelijk af te kopen zonder dat er revisierente verschuldigd is. Wel is er over de afkoop loonheffing(en) verschuldigd.

Overlijden van de ex-werknemer

Stamrechtverzekering

Als de ex-werknemer in de opbouwfase overlijdt, dan moeten de in de polis genoemde begunstigden voor het verzekerd kapitaal direct ingaande periodieke uitkeringen aankopen. Alleen de partner of kinderen jonger dan 30 jaar kunnen begunstigden zijn. Voor kinderen jonger dan 30 jaar geldt de 1% sterftekans niet. De periodieke uitkeringen stoppen voor hen bij 30 jaar. Is er geen partner of kinderen jonger dan 30 jaar, dan komt de uitkering bij overlijden toe aan de werkgever of de verzekeraar. Dat hangt van de verzekeringsvoorwaarden af.

Overlijdt de ex-werknemer in de uitkeringsfase? Dan kan van tevoren zijn bepaald dat de periodieke uitkeringen overgaan op de partner of kinderen jonger dan 30 jaar. Had de overledene geen partner of kinderen? Dan stoppen de uitkeringen en vervallen ze aan de verzekeraar.

Bancair stamrecht

Als de ex-werknemer in de opbouwfase overlijdt, behoort het saldo van de bancaire stamrechtrekening tot zijn nalatenschap. Zijn alleen de partner of kinderen jonger dan 30 jaar erfgenaam? Dan moeten zij direct ingaande periodieke uitkeringen aankopen. De minimale looptijd daarvan wordt bepaald met de bovenstaande tabel. Als het saldo ook aan andere erfgenamen toekomt, wordt dit onder inhouding van loonheffing(en) als uitkering ineens in de nalatenschap uitgekeerd. In deze situatie moet wel erfbelasting betaald worden.

Als de ex-werknemer in de uitkeringsfase overlijdt, dan gaan de periodieke uitkeringen over op de partner of kinderen jonger dan 30 jaar. Ontbreken deze, dan wordt het saldo onder inhouding van loonheffing(en) als uitkering ineens in de nalatenschap uitgekeerd. Daarnaast is in deze situatie over de uitkering erfbelasting verschuldigd.

Redelijke termijn

Voor zowel het verzekerde als het bancaire stamrecht geldt na afloop van de opbouwfase een redelijke termijn. Binnen deze termijn moet de uitkeringsfase ingaan. De uitkeringsfase mag bij een andere bank of verzekeraar plaatsvinden dan de uitvoerder waarbij de opbouw heeft plaatsgevonden.

De redelijke termijn voor de ex-werknemer is zes maanden. Na het overlijden van de ex-werknemer is de redelijke termijn voor de nabestaanden twaalf maanden. Maar kan de ex-werknemer aannemelijk maken dat een langere termijn redelijk is? Dan kan de inspecteur de termijn van zes of twaalf maanden verlengen. Dat gebeurt in het algemeen alleen in bijzondere situaties.

Regeling voor vervroegde uittreding (RVU)

Sinds 2006 worden regelingen om eerder dan de AOW-ingangsdatum te stoppen met werken niet meer fiscaal ondersteund. Een gouden handdruk die als doel heeft om eerder stoppen met werken financieel toch mogelijk te maken, kan door de belastinginspecteur worden aangemerkt als een regeling voor vervroegde uittreding (RVU).

De werkgever is bij een RVU een eindheffing verschuldigd van 52% over de gouden handdruk. Deze is niet te verhalen op de ex-werknemer. Als de gouden handdruk - die als RVU wordt aangemerkt - bij een bank of verzekeraar wordt afgestort, dan is bovendien de bank of verzekeraar 52% eindheffing over het rendement van de gouden handdruk verschuldigd. Daarom accepteerden de meeste banken en verzekeraars geen RVU's.

Pensioengrondslag = pensioengevend loon -/- franchise

Pensioengevend loon

de loonbestanddelen van de werknemer die in de regeling voor de pensioenopbouw in aanmerking worden genomen

Franchise

Dat deel van het pensioengevend loon waarover in de regeling geen pensioen wordt opgebouwd, omdat vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd AOW wordt ontvangen

Hoofdvormen pensioen

Pensioenvormen	Ingang	Einde	Wie
Ouderdoms-pensioen	AOW-gerechtigde leeftijd, indien eerder actuariael herrekenen	Bij overlijden	(Gewezen) deelnemer
Overbruggings-pensioen ¹	Vóór AOW-gerechtigde leeftijd (gelijktijdig met het ouderdomspensioen)	AOW-gerechtigde leeftijd	(Gewezen) deelnemer
Prepensioen ²	Op z'n vroegst op 60 jaar, vóór AOW-gerechtigde leeftijd	Op pensioendatum, echter uiterlijk op AOW-gerechtigde leeftijd	(Gewezen) deelnemer
Partner-pensioen	Na overlijden (gewezen) deelnemer of na beëindiging van recht op Anw-uitkering	Uiterlijk bij overlijden (gewezen) partner	(Gewezen) echtgenoot, (gewezen) geregistreerd partner, diegene met wie de werknemer een duurzame gezamenlijke huishouding voert of heeft gevoerd (niet zijnde bloed- of aanverwanten in de eerste graad) ³
Nabestaanden-overbruggings-pensioen	Na overlijden (gewezen) deelnemer of na beëindiging van recht op uitkering Anw	Uiterlijk op AOW-gerechtigde leeftijd van de nabestaande	(Gewezen) echtgenoot, (gewezen) geregistreerd partner, diegene met wie de werknemer een duurzame gezamenlijke huishouding voert of heeft gevoerd (niet zijnde bloed- of aanverwanten in de eerste graad)³ (Pleeg)kinderen jonger dan 30 jaar⁴

Pensioenvormen	Ingang	Einde	Wie
Wezenpensioen	Na overlijden (gewezen) deelnemer	Uiterlijk tot 30-jarige leeftijd van het kind ⁴	(Pleeg)kinderen jonger dan 30 jaar ⁴
Arbeids- ongeschiktheids- pensioen	Na 104 weken arbeidsongeschiktheid	Bij (volledig) herstel, echter uiterlijk op pensioendatum of AOW-gerechtigde leeftijd indien vroeger	Deelnemer

¹ Per 1 januari 2006 is het alleen nog mogelijk een overbruggingspensioen op te bouwen voor werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950. In de praktijk worden de termen overbruggingspensioen en tijdelijk ouderdomspensioen door elkaar gebruikt.

² Per 1 januari 2006 is het alleen nog mogelijk een prepensioen op te bouwen als deze pensioenvorm was toegezegd op 1 januari 2005 en de werknemer geboren is vóór 1 januari 1950.

³ In het pensioenreglement kan een beperking van het partnerbegrip zijn opgenomen. Gebruikelijk is de eis dat de partners gedurende tenminste 6 maanden op hetzelfde adres wonen volgens de Basisregistratie personen.

⁴ In het pensioenreglement kan een jongere leeftijd zijn opgenomen. Gebruikelijk is 21 jaar of bij studerende kinderen tot 27 jaar.

Wet VPL

Per 1 januari 2005 is de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling (Wet VPL) ingevoerd. Deze wet moest langer doorwerken stimuleren. De Wet VPL maakte een einde aan de fiscale facilitering van prepensioen-, overbruggingspensioen- en VUT-regelingen.

Pensioenregelingen zijn sinds die tijd alleen fiscaal gefaciliteerd als de pensioenopbouw gericht is op de fiscaal bepaalde pensioenrichtleeftijd. Bij een eerdere pensioenleeftijd moet actuariële herrekening plaatsvinden.

Voor de op 31 december 2005 opgebouwde aanspraken prepensioen, overbruggingspensioen en ouderdomspensioen uit een op 31 december 2004 bestaande regeling geldt overgangsrecht. Dit betekent dat deze aanspraken nog kunnen worden aangewend om vóór de fiscaal bepaalde pensioenrichtleeftijd te stoppen met werken.

Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd (Wet VAP)

Op 1 januari 2013 is de Wet VAP in werking getreden.

Verhoging AOW-gerechtigde leeftijd

Door de Wet VAP wordt sinds 1 januari 2013 de AOW-leeftijd stapsgewijs verhoogd naar 67 jaar. Ook zijn per 1 januari 2014 de percentages van de jaarlijks maximaal op te bouwen pensioenen met 0,1% verlaagd. Tot slot is per diezelfde datum de maximale pensioen-opbouw fiscaal gericht op 70% van het laatst verdiende loon op te bouwen in 37 jaar. Op grond van latere wetgeving wordt de AOW-leeftijd volgens het volgende schema versneld verhoogd:

Schema AOW-gerechtigde leeftijd

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022/2023
AOW-leeftijd	65 jaar + 6 maanden	65 jaar + 9 maanden	66 jaar	66 jaar + 4 maanden	66 jaar + 8 maanden	67 jaar	67 jaar + 3 maanden

Vanaf 2022 wordt een verdere verhoging gekoppeld aan de levensverwachting. Deze wordt elke vijf jaar vastgesteld en bekend gemaakt. Op basis van deze systematiek heeft de staatssecretaris voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid in haar brief van 31 oktober 2016 bekend gemaakt dat per 1 januari 2022 de AOW-gerechtigde leeftijd 67 jaar en 3 maanden wordt. Bij brief van 3 november 2017 heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gemeld dat de AOW-gerechtigde leeftijd in 2023 onveranderd blijft op 67 jaar en 3 maanden.

Witteveen 2015

Het fiscale kader waarbinnen pensioen mag worden opgebouwd, het zogenoemde Witteveenkader, is per 1 januari 2015 verlaagd. Met 'Witteveen 2015' wordt naar deze verlaging per 1 januari 2015 verwezen.

Verdere verlaging opbouwpercentages

Witteveen 2015 verlaagt de jaarlijks fiscaal maximale opbouwpercentages. Het maximale opbouwpercentage voor middelloonregelingen bedraagt vanaf 2015 1,875%. Met 40 dienstjaren leidt dit tot een pensioenambitie 75% van het gemiddeld inkomen.

Hierdoor wordt de AOW-franchise voor middelloonregelingen vastgesteld als 100/75 maal de AOW-uitkering van een gehuwde. Beschikbare premiereregelingen zijn gebaseerd op middelloonregelingen. De AOW-franchise voor deze regelingen zijn aan elkaar gelijk (voor bedragen zie de tabel verderop in dit hoofdstuk).

Het maximale opbouwpercentage voor eindloonregelingen bedraagt vanaf 2015 1,657%. Met 40 dienstjaren leidt dit tot een pensioenambitie 66,28% van het laatste inkomen. Hierdoor wordt de AOW-franchise voor eindloonregelingen vastgesteld als 100/66,28 maal de AOW-uitkering van een gehuwde (voor bedragen zie de tabel verderop in dit hoofdstuk).

Het lijfrentekader en de fiscale oudedagsreserve worden overeenkomstig aangepast. Voor beschikbare premiereregelingen gelden nieuwe staffels.

Pensioenrichtleeftijd 68 jaar per 1 januari 2018

Bij besluit van 21 december 2016 heeft de regering besloten de fiscale pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018 te verhogen naar 68 jaar. Deze verhoging van de pensioenrichtleeftijd vloeit voort uit een stijging van de gemiddelde levensverwachting van de Nederlandse bevolking. De fiscaal maximale opbouwpercentages blijven gelijk aan 2017. De maximale beschikbare premiestaffels worden per 1 januari 2018 wel aangepast aan de nieuwe pensioenrichtleeftijd.

Aftopping pensioengevend loon en aanvullende regelingen

Vanaf 1 januari 2015 is het pensioengevend loon gemaximeerd (aftoppingsgrens). De aftoppingsgrens wordt jaarlijks verhoogd volgens de contractloonontwikkelingscorrectie. Dit is de mate waarin in een kalenderjaar het wettelijk minimumloon is gestegen. De aftoppingsgrens bedraagt voor 2018: € 105.075. Deze aftoppingsgrens geldt niet voor arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mensen met inkomens boven de aftoppingsgrens kunnen nog wel belastingvriendelijk bijsparen voor hun pensioen in de vorm van een nettolijfrente (derde pijler, zie Hoofdstuk 4 Lijfrente) of een nettopensioen (tweede pijler). Waar regulier pensioen wordt betaald vanuit het brutoloon wordt een nettopensioen betaald uit het nettoloon. De premie voor een nettopensioen is vrijgesteld van belasting in box 3 (inkomen uit sparen en beleggen). Daarnaast is de latere uitkering van het nettopensioen belastingvrij.

De overige kenmerken van een nettopensioen worden in het onderstaande overzicht weergegeven. Ter vergelijking worden hier ook de kenmerken van een nettolijfrente (hoofdstuk 4) meegenomen.

Nettopensioen versus Nettolijfrente

	Nettopensioen (tweede pijler)	Nettolijfrente (derde pijler)
Inkomensvoorzieningen:	Netto-ouderdoms-, nettopartner- en/of nettowezenpensioen	Oudedagslijfrente, nabestaandenlijfrente of tijdelijke oudedagslijfrente
Aanbieder:	Pensioenfonds, verzekeraar of premiepensioeninstelling (PPI)	Verzekeraar, bank of beleggingsinstelling
Kring van gerechtigden nabestaandenvoorzieningen:	Partnerpensioen: (gewezen) echtgenoot dan wel degene met wie (gewezen) werknemer gemeenschapelijk huishouding voert/voerde Wezenpensioen: (pleeg)kinderen tot 30 jaar	Nabestaandenlijfrente: elke willekeurige natuurlijk persoon die verzekeringnemer (belastingplichtige) heeft aangewezen
Uitkeringsvormen:	Levenslange uitkering in geld (niet beleggingseenheden) die kan variëren binnen de marge 100:75	Levenslange of tijdelijke uitkering die vast en gelijkmatig is in geld of beleggingseenheden
Vererven:	Niet mogelijk	Wel mogelijk (in geval van spaarrekening of beleggingsrecht)
Afkoop:	Afkoop wordt beheerst door de Pensioenwet. Wordt toch afgekocht: genoten box 3-vrijstelling wordt (forfaitair) teruggenomen. Zie voor uitwerking hierna.	Sanctie bij schending voorwaarden: genoten box 3-vrijstelling wordt (forfaitair) teruggenomen. Zie voor uitwerking hierna.
Afkoop langdurige arbeidsongeschiktheid:	Niet mogelijk.	Onder voorwaarden tot een bepaald maximum mogelijk.

Schending voorwaarden nettopensioen

Indien in enig jaar een schending van de voorwaarden voor nettopensioen plaatsvindt, wordt in het daarop volgende jaar een bij forfaitaire benadering bepaald bedrag in box 3 in aanmerking genomen. Dit om de genoten box 3-vrijstelling terug te nemen. In het jaar ná het jaar waarin de schending heeft plaatsgevonden, wordt 50% van de nettopensioen aanspraak (waarde op 1 januari van het jaar van schending) vermenigvuldigd met het aantal deelnemingsjaren (met een maximum van tien) in de vermogensrendementsheffing

betrokken. Deze sanctie kent een ingewikkelde tegenbewijsregeling, waarbij wij nog opmerken dat de sanctie niet wordt toegepast bij emigratie.

Beschikbare premiepercentages nettopensioen

Voor de opbouw van nettopensioen wordt de beschikbare premie bepaald op basis van staffel IV. In verband met de praktische uitvoerbaarheid wordt hiermee dus aangesloten op de meeste ruime staffel. De beschikbare premiepercentages voor nettopensioen zijn berekend op basis van 4% en 3% rekenrente. Hierbij geldt dat de beschikbare premiepercentages zowel de premie voor netto-ouderdomspensioen (netto-OP) over de verstreken diensttijd als de risicopremie voor aanvullend nettopartnerpensioen (netto-PP) en/of nettowezenpensioen (netto-WzP) over de ontbrekende dienstjaren en bereikbaar pensioengevend loon (boven de aftoppingsgrens) in geval van overlijden voor het tijdstip waarop het netto-OP zou ingaan bevatten. De premies voor aanvullend netto-PP en/of netto-WzP komen in mindering op de maximale inleg op basis van de premiestaffels. Verder is in de premiepercentages geen rekening gehouden met premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (PVA). De PVA-premie kan naast de genoemde percentages worden toegezegd. De PVA-premie behoort tot het belastbaar loon van de werknemer. In de percentages is eveneens geen rekening gehouden met de kostenopslag. De werkelijke kosten kunnen afzonderlijk in rekening worden gebracht. Kosten voor het afdekken van beleggingsrisico moeten worden betaald uit de netto beschikbare premie. Tot slot behoort de waarde van de door de werkgever betaalde of aan werknemer vergoede kosten van de nettopensioen/nettolijfrenteregeling tot het belastbaar loon van de werknemer.

Pensioen

De hierna gepubliceerde beschikbare premiestaffels voor het nettopensioen zijn, zoals gezegd, gebaseerd op staffel IV. Dit zijn tevens de maximale beschikbare premies. De gebruikelijke voorwaarden die bij staffel IV gelden – bijvoorbeeld dat deze staffel niet kan worden gebruikt bij werknemers voor wie geen partnerpensioen op risicobasis is verzekerd – zijn bij nettopensioen niet van toepassing.

Beschikbare premiepercentages voor nettopensioen

Leeftijds- klassen	% van pensioengrondslag netto pensioen- regeling. Op basis van 4% rekenrente	% van pensioengrondslag netto pensioen- regeling. Op basis van 3% rekenrente
15 t/m 19	2,2	3,8
20 t/m 24	2,6	4,4
25 t/m 29	3,2	5,0
30 t/m 34	3,7	5,8
35 t/m 39	4,5	6,6
40 t/m 44	5,4	7,6
45 t/m 49	6,5	8,8
50 t/m 54	7,9	10,2
55 t/m 59	9,5	11,8
60 t/m 64	11,4	13,5
65 t/m 67	13,1	15,0

De beschikbare premiepercentages voor nettolijfrente zijn gelijk aan de beschikbare premiepercentages voor nettopensioen op basis van 4% rekenrente.

Uiteraard is het ook mogelijk een staffel II- of III-toezegging te doen, waarbij de risicopremie voor netto-PP en/of netto-WzP naast de beschikbare premie in rekening wordt gebracht. Dit tezamen is dan de maximaal beschikbare premie. Dit in plaats van de premie voor netto-PP en/of netto-WzP uit de beschikbare premie te financieren. Voor een dergelijke toezegging is het zinvol de maximale jaarlijkse opbouwpercentages voor netto-PP en netto-WzP beschikbaar te hebben. Deze percentages zijn niet gepubliceerd, maar berekend door de maximale opbouwpercentages voor ouderdomspensioen te vermenigvuldigen 70% respectievelijk 14%, daarna met de nettofactor en vervolgens op drie decimalen naar beneden af te ronden.

Maximale opbouwpercentages netto-PP en netto-WzP per jaar

	Netto-PP	Netto-WzP
Eindloon	0,556	0,111
Middelloon	0,63	0,126

Gevolgen aftopping pensioengevend loon voor partner- en wezenpensioen

Als gevolg van de aftopping van het pensioengevend loon dient een 'knip' te worden gemaakt, waardoor het op 31 december 2014 opgebouwde partner- en wezenpensioen onaangetast blijft. Hierbij is tevens goedgekeurd dat ook bij het partner- en wezenpensioen op risicobasis een dergelijke knip mag worden aangebracht.

Als gevolg hiervan kan voor zowel partner- als wezenpensioen op opbouw- en risicobasis voor de dienstjaren gelegen vóór 1 januari 2015 worden uitgegaan van het daadwerkelijke pensioengevend loon. Zonder dat hierbij rekening hoeft te worden gehouden met de aftopping van het pensioengevend loon.

Wanneer een partner- en wezenpensioen is toegezegd over ontbrekende dienstjaren en/of bereikbaar pensioengevend loon, dan is de aftopping van het pensioengevend loon hierop ook van invloed.

Fiscaal minimale franchisebedragen pensioenregelingen

		Enkelvoudig gehuwd	Ongehuwd
Middelloon	Franchise "100/75 AOW"	€ 13.344	€ 19.518
Eindloon	Franchise "100/66,28 AOW"	€ 15.099	€ 22.085

Verlaagde franchisebedragen bij verlaagde jaarlijkse opbouw

Middelloon

Indien in een pensioenregeling een percentage per dienstjaar wordt toegepast van		Wordt de AOW-franchise vervangen door
Meer dan	maar niet meer dan	
-	1,701	€ 10.655
1,701	1,788	€ 12.028

Eindloon

Indien in een pensioenregeling een percentage per dienstjaar wordt toegepast van		Wordt het AOW-franchise vervangen door
Meer dan	maar niet meer dan	
-	1,483	€ 12.057
1,483	1,570	€ 13.610

Fiscaal maximale opbouwpercentages pensioenleeftijd 68 jaar

Voor het ouderdoms-, partner- en wezenpensioen gelden vanaf 1 januari 2015 en verder de volgende fiscaal maximale jaarlijkse opbouwpercentages.

Pensioensoort	Eindloon	Middelloon
Ouderdomspensioen (OP)	1,657%	1,875%
Partnerpensioen (max. 70% van het OP)	1,160%	1,313%
Wezenpensioen (max. 14% van het OP, bij volle wezen 28%)	0,232%	0,263%

Reglementaire pensioenleeftijd lager dan 68 jaar

Het blijft mogelijk om in een regeling een vroegere pensioenleeftijd dan 68 jaar toe te zeggen. In dat geval moet het jaarlijkse opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen in principe worden herrekend (lees: verlaagd). Als een vroegere pensioenleeftijd in de regeling geldt, hoeft het maximum opbouwpercentage voor het eventueel toegezegde partner- en/of wezenpensioen niet te worden verlaagd. Dit mag dus 70% van 1,657% = 1,16% in een eindloonregeling en 70% van 1,875% = 1,31% in een middelloonregeling bedragen. Als geen partnerpensioen is toegezegd of het partnerpensioen bedraagt 1,16% / 1,31% per dienstjaar dan geldt voor de opbouw van het ouderdomspensioen de volgende tabel.

Reglementaire pensioenleeftijd lager dan 68 jaar

Pensioenleeftijd volgens pensioenregeling	Maximaal opbouwpercentage ouderdomspensioen in een eindloonstelsel	Maximaal opbouwpercentage ouderdomspensioen in een middelloonstelsel
68	1,875%	1,657%
67	1,738%	1,535%
66	1,614%	1,426%
65	1,502%	1,327%
64	1,400%	1,237%
63	1,307%	1,155%
62	1,222%	1,080%
61	1,145%	1,011%
60	1,073%	0,949%

Het partnerpensioen kan in plaats van zelfstandig ook afhankelijk vormgegeven zijn. Het bedraagt bijvoorbeeld 70% van het ouderdomspensioen. Onder voorwaarden kan dan een hoger maximaal opbouwpercentage voor ouderdomspensioen gelden.

Zie belastingdienstpensioensite.nl

Ook bij een beschikbare premieregeling is een vroegere pensioenleeftijd dan 68 jaar mogelijk. In dat geval kan gewoon de staffel bij pensioenleeftijd 68 jaar worden gebruikt (met aanpassing van de oudste leeftijdsklasse). De herrekening (lagere pensioenopbouw) blijkt dan uit de kortere periode van belegging en premiebetaling.

Pensioenstelsels

Eindloon	Middelloon	Beschikbare premie
Salarisstijgingen tellen terug tot de toetreding in de regeling en mee naar de toekomst	Salarisstijgingen tellen alleen mee naar de toekomst	Salarisstijgingen leiden tot een hogere beschikbare premie
Backservice direct financieren	Geen backservice	Geen backservice
Onzekerheid over toekomstige lasten	Meer zekerheid over toekomstige lasten	Meer zekerheid over toekomstige lasten
In het algemeen hogere pensioenaanspraken	In het algemeen lagere pensioenaanspraken	Pensioenaanspraken afhankelijk van beleggingsresultaat
Maximale opbouw 1,657% per dienstjaar	Maximale opbouw 1,875% per dienstjaar	Premiestaffels, maximale opbouw afgeleid van middel-loon
Opbouw over variabele loonbestanddelen niet mogelijk	Opbouw over variabele loonbestanddelen mogelijk	Opbouw over variabele loonbestanddelen mogelijk

Beschikbare premiestaffels

Alle hiernavolgende staffels passen binnen het Witteveenkader per 2015 en pensioenleeftijd 68 jaar vanaf 1 januari 2018.

Staffelbesluit van 23 november 2017

In het Staffelbesluit van 23 november 2017 zijn nieuwe staffels voor beschikbare premieregelingen opgenomen. Ze zijn gebaseerd op de meest recente overlevingstafels GBM/GBV 2011/2016 en een rekenrente van 4%. De uitkomsten zijn gebaseerd op een opbouwpercentage van 1,875% middelloon met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. De overige staffels zijn te vinden via belastingdienstpensioensite.nl.

Netto staffels besluit 2017, 1,875% opbouw per dienstjaar, rekenrente 4%

Leeftijdsklassen tot 68 jaar Percentage van de pensioengrondslag

	OP (staffel I)	OP en PP na (staffel II)	OP en PP voor+na (staffel III)
15 tot en met 19	3,2	3,9	4,4
20 tot en met 24	3,7	4,4	5,1
25 tot en met 29	4,5	5,4	6,1
30 tot en met 34	5,5	6,6	7,4
35 tot en met 39	6,7	8,0	8,9
40 tot en met 44	8,2	9,8	10,7
45 tot en met 49	10,0	11,9	13,0
50 tot en met 54	12,2	14,6	15,7
55 tot en met 59	15,0	18,0	19,0
60 tot en met 64	18,6	22,4	23,1
65 tot en met 67	22,3	26,8	27,2

Nettostaffels besluit 2017, 1,875% opbouw per dienstjaar, rekenrente 3%

Het is ook mogelijk om in de toezegging de beschikbare premie te baseren op een rekenrente van 3%. Deze staffels liggen in zijn geheel boven de 4% rekenrentestaffel. Wanneer men deze staffels wil toepassen gelden aanvullende voorwaarden. De belangrijkste daarvan is de toets op eventmomenten, de zogenoemde eventtoets.

Pensioen

Nettostaffels besluit 2017, 1,875% opbouw per dienstjaar, rekenrente 3%

Leeftijdsklassen tot 68 jaar	Percentage van de pensioengrondslag		
	OP (staffel I)	OP en PP opbouw na (staffel II)	OP en PP opbouw voor+na (staffel III)
15 tot en met 19	5,7	6,9	7,8
20 tot en met 24	6,3	7,7	8,7
25 tot en met 29	7,3	8,9	10,0
30 tot en met 34	8,5	10,4	11,5
35 tot en met 39	9,9	12,0	13,3
40 tot en met 44	11,5	14,0	15,3
45 tot en met 49	13,4	16,3	17,7
50 tot en met 54	15,6	19,0	20,4
55 tot en met 59	18,3	22,3	23,6
60 tot en met 64	21,7	26,5	27,4
65 tot en met 67	25,0	30,6	31,0

Uitstel pensioen / afschaffing doorwerkvereiste.

Op grond van het zogenaamde doorwerkvereiste kan een deelnemer later met pensioen indien en voor zover hij na de reguliere pensioendatum werkzaam blijft. Omdat pensioenuitvoerders jaarlijks moesten toetsen in hoeverre deelnemers nog doorwerken, leidde dit tot hoge administratieve lasten. Om deze reden is het doorwerkvereiste per 1 januari 2017 afgeschaft. De maatregel betekent dat het pensioen kan worden uitgesteld, ook al werkt men niet door. De enige (fiscale) voorwaarde die blijft gelden is dat het pensioen uiterlijk dient in te gaan op de datum waarop de werknemer de leeftijd bereikt die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd.

Afkoop

Afkoopbedrag klein pensioen: € 474,11 per jaar.

Recente ontwikkelingen

Wetvoorstel uitfasering pensioen in eigen beheer (PEB)

Algemeen

De wet uitfasering van pensioen in eigen beheer (PEB) is op 1 april 2017 in werking getreden. Om de DGA de kans te geven om de formaliteiten die de wet met zich meebracht goed af te handelen gold een coulanceperiode tot 1 juli 2017. In de wet is het volgende opgenomen:

- a) Met ingang van 1 juli 2017 (einde coulanceperiode) is het niet langer mogelijk om nog fiscaal gefaciliteerd nieuwe pensioenaanspraken op te bouwen in eigen beheer (dus is het ook niet langer mogelijk om nog te doteren aan eventueel reeds in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken);
- b) De DGA wordt gedurende een periode tot en met 2019 de mogelijkheid geboden zijn opgebouwde pensioenaanspraak af te kopen. Deze afkoopmogelijkheid betekent het volgende:
 - De pensioenaanspraak wordt fiscaal geruisloos (zonder loonbelasting, revisierente en vennootschapsbelasting) afgestempeld naar het niveau van de waarde van de pensioenverplichting op de balans voor de heffing van vennootschapsbelasting (fiscale waarde van de pensioenverplichting);
 - Die fiscale waarde van de pensioenverplichting vóór de afstempeling vormt het uitgangspunt (de grondslag) voor de vaststelling van de grondslag van de loonbelasting die verschuldigd is ter zake van de afkoop, met dien verstande dat op deze grondslag een korting wordt verleend;
 - Ter zake van de afkoop is geen revisierente verschuldigd.
- c) De DGA voor wie een afkoop geen reële optie is, wordt de mogelijkheid geboden om op het moment van het fiscaal geruisloos afstempelen van de pensioenaanspraak naar het niveau van de fiscale waarde van de pensioenverplichting, de pensioenaanspraak om te zetten in een aanspraak ingevolge een zogenoemde oudedagsverplichting.

Voor de onder b) en c) genoemde varianten is instemming van de (ex)partner vereist. Indien variant a) van toepassing is of de (ex)partner geeft geen toestemming voor variant b) of c) dan blijft, voor de tot 31 december 2016, dan wel 1 juli 2017 in eigen beheer opgebouwde aanspraken, de tot dan geldende regelgeving in de vennootschapsbelasting en loon- en inkomstenbelasting voor de DGA gelden. De pensioenvoorziening (in eigen beheer) moet in dat geval nog steeds actuariael te worden berekend. De DGA kan over nieuwe dienstjaren na de inwerkingtreding van de wet wel een oudedagsvoorziening opbouwen bij een professionele aanbieder, net zoals een “gewone” werknemer (niet zijnde een DGA) dat ook kan.

Uitfasering/afkoopmogelijkheid PEB

De wet biedt de DGA de mogelijkheid om in 2017, 2018 of 2019 het PEB in zijn geheel af te kopen op basis van de fiscale (balans)waarde per ultimo 2015. Hoe eerder de afkoop plaatsvindt, hoe hoger het percentage korting op de te belasten afkoopsom:

Jaar waarin afkoop PEB plaatsvindt	Percentage korting van de grondslag
2017	34,5%
2018	25,0%
2019	19,5%

Ter voorkoming van anticipatie-effecten is er voor gekozen om de balanswaarden ultimo 2015 als uitgangspunt voor de korting te nemen. Over de waardestijging die als gevolg van dotaties, oprenting en indexering na die datum is ontstaan, wordt géén korting op de grondslag verleend.

De afkoopmogelijkheid geldt tevens voor reeds ingegane pensioenen. Echter, bij afkoop van het reeds tot uitkering gekomen PEB in 2017, 2018 of 2019, zal de fiscale balanswaarde op het moment van afstempelen lager zijn dan die per ultimo 2015. In dat geval wordt de korting berekend over de fiscale (balans)waarde op het moment van afstempelen en niet over de (hogere) fiscale (balans)waarde ultimo 2015.

Oudedagsverplichting (in eigen beheer)

Bij de keuze voor de oudedagsverplichting ontstaat er dus door een inbreng van de fiscale waarde van de pensioenrechten een boekhoudkundige oudedagsverplichting op de balans. Dit komt feitelijk neer op prijsgeven van een gedeelte van de pensioenaanspraken omdat de commerciële waarde - zonder sanctie - mag worden 'afgestempeld' naar de fiscale waarde. Dit betekent een forse vermindering van de bestaande dividendklem. De oudedagsverplichting kan - na oprenting tegen de marktrente (U-rendement) - te zijner tijd worden omgezet in een periodieke uitkering bij de BV met een minimale duur van 20 jaar of in kwalificerende lijfrente bij een bank, beleggingsonderneming of een verzekeraar. Na invoering zal er binnen het 'oudedagsverplichting kader' geen (pensioen)opbouw meer kunnen plaatsvinden.

Ook ingegane pensioenen kunnen onder voorwaarden worden omgezet in een oudedagsverplichting. De keuze voor omzetting van PEB naar de oudedagsverplichting kan uiterlijk tot 31 december 2019 worden gemaakt.

De positie van de (ex)partner

Met de hiervoor beschreven fiscaal gefaciliteerde mogelijkheden van het fiscaal geruisloos afstempelen van de pensioenaanspraak, gevolgd door een afkoop of het omzetten in een oudedagsverplichting, worden ook de (afgeleide) pensioenrechten van de (ex) partner van de DGA verlaagd. De wet voorziet in de voorwaarde dat die (ex)partner uitdrukkelijk moet instemmen met de door de DGA beoogde beëindiging van het PEB. Met deze voorwaarde worden primair de rechten van de (ex)partner beschermd terwijl tegelijkertijd wordt zeker gesteld dat de (ex)partner zich bewust is van de gevolgen van het afstempelen van de pensioenaanspraak, gevolgd door een afkoop of een omzetting in een oudedagsverplichting.

Informatieplicht DGA uitfasering PEB

In de wet is opgenomen dat de DGA de Belastingdienst zal moeten informeren als hij gebruik heeft gemaakt van een van de opties voor een gefaciliteerde beëindiging van het PEB. Deze informatieverplichting is geen verzoek tot toepassing van de fiscaal gefaciliteerde beëindiging van het PEB, maar een voorwaarde waaraan moet worden voldaan als hiervan gebruik wordt gemaakt. Bij algemene maatregel van bestuur is bepaald welke informatie aan de Belastingdienst moet worden verstrekt en op welke wijze deze

informatie moet worden aangeleverd. In ieder geval is noodzakelijk dat de DGA aan de Belastingdienst kenbaar maakt dat de (ex)partner van de DGA heeft ingestemd met een wijziging in het PEB.

PEB in combinatie met externe pensioenverzekering

Op basis van de tot de inwerkingtreding van de wet geldende fiscale wetgeving mocht waardeoverdracht van het extern verzekerde (DGA)pensioen plaatsvinden naar een eigenbeheerlichaam. Dit betekende dat het extern verzekerde deel fiscaal gezien mocht worden “teruggehaald” naar eigen beheer. Na afschaffing van het PEB zoals opgenomen in de wet, is een eigenbeheerlichaam vanaf de inwerkingtreding van de wet in principe geen toegelaten verzekeraar meer, met uitzondering van het tot de inwerkingtreding van de wet in het eigenbeheerlichaam opgebouwde PEB. Waardeoverdracht van een extern verzekerd pensioen naar een eigenbeheer-lichaam is dan ook vanaf de inwerkingtreding van de wet - en rekening houdende met de coulanceperiode - na 1 juli 2017 niet langer mogelijk. In dat geval kan dit deel in 2017, 2018 of 2019 worden afgekocht, maar over dit deel wordt geen korting verleend, omdat de korting maximaal wordt verleend over de fiscale (balans)waarde zoals die per ultimo 2015 vermeld stond op de balans van de bv die de PEB-verplichting heeft. Over de afkoop van dit deel is geen revisierende verschuldigd.

Wet variabele pensioenuitkeringen

Op 1 september 2016 is de Wet variabele pensioenuitkering in werking getreden. Deze wet maakt het mogelijk dat werknemers met een pensioenregeling gebaseerd op een premieovereenkomst of een kapitaalovereenkomst kunnen kiezen voor een (deels) variabel, risicodragend pensioen om zo eventueel een stijgende pensioenuitkering te krijgen. De wet beoogt daarbij ook een oplossing te bieden voor een bestaand knelpunt in de huidige pensioenregelingen: door de huidige lage rentestand ontvangen werknemers op pensioendatum een lage vaste pensioenuitkering voor hun opgebouwde pensioenkapitaal.

Arbeidsongeschiktheid

Aftrekbare premie

De premies voor aanspraken op periodieke uitkeringen en verstrekkingen bij invaliditeit, ziekte of ongeval zijn fiscaal aftrekbaar. Voorwaarde is dat de uitkeringen toekomen aan degene die de premies betaalt. De begunstigde van de periodieke uitkeringen moet dus dezelfde zijn als de verzekeringnemer/premiebetaler.

Periodieke uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid

De periodieke uitkeringen uit een arbeidsongeschiktheidsverzekering zijn belast in box 1. Als de verzekeraar rechtstreeks aan de werknemer uitkeert, moet de verzekeraar over de uitkeringen wettelijke loonheffingen inhouden en afdragen aan de Belastingdienst. De wettelijke loonheffingen zijn in dit geval loonbelasting, premies volksverzekeringen en de bijdrage Zorgverzekeringswet.

Keert de verzekeraar aan de werkgever uit? Dan betaalt de verzekeraar deze uitkeringen zonder inhouding van loonheffingen. Over de uitkeringen die de werkgever aan de werknemer betaalt, moeten wel loonheffingen worden ingehouden. Dit is immers loon.

Rol partijen bij arbeidsongeschiktheidsverzekering

Verzekeringnemer en premiebetalder	Ontvanger uitkering	Premie	Inhouding van loonheffingen door de verzekeraar
Natuurlijke persoon	Natuurlijke persoon (zelfde)	Uitgave voor inkomensvoorziening	Ja
BV Stichting Gemeente	BV Stichting Gemeente	Last voor de BV Last voor de Stichting Last voor de Gemeente	Nee
BV	DGA/werknemer	Last voor de BV	Ja ¹
Stichting/Gemeente	Verzekerde	Last voor Stichting/ Gemeente	Ja ¹
VOF Maatschap	VOF/vennoot Maatschap/maat	Uitgave voor inkomensvoorziening	Ja (t.n.v. verzekerde)
Eenmanszaak	Ondernemers	Uitgave voor inkomensvoorziening	Ja

¹ heffing vindt plaats uit hoofde van de dienstbetrekking.

Levensloop

Levenslooplegeling

De levenslooplegeling is op 1 januari 2012 grotendeels afgeschaft. De levenslooplegeling was een wettelijk recht van de werknemers en biedt hen de mogelijkheid te sparen voor een periode van onbetaald verlof. Werknemers hadden recht op deelname aan de levenslooplegeling, maar geen recht op opname van levensloopverlof. Zij mogen per kalenderjaar maximaal 12% van hun brutojaarsalaris laten inhouden in het kader van levensloop. Rechtstreekse inleg vanuit privé is niet toegestaan.

Had een werknemer op 31 december 2005 de leeftijd van 51 jaar maar nog niet de leeftijd van 56 jaar bereikt? Dan geldt de beperking van de jaarlijkse inleg tot 12% van het jaarsalaris niet. Voor deze categorie blijft wel het maximale tegoed van 210% van het jaarsalaris gelden.

Vanaf 2013 is over opnamen van levenslooptegoed loonbelasting en premies volks- én werknemersverzekeringen verschuldigd.

Levenslooptegoed op 31-12-2011 van € 3.000 of meer

Inleg in de levenslooplegeling is alleen nog mogelijk als het saldo in het levensloopproduct op 31 december 2011 € 3.000 of meer was. Inleg is mogelijk op basis van de 'oude' regels (zie hiervoor). Opbouw in 2012 of later levert geen levensloopverlofkorting meer op. Deelnemers die op 31 december 2011 € 3.000 of meer als levenslooptegoed hadden, mogen hun regeling nog tot 1 januari 2022 voortzetten (overgangsrecht). Voorzover het saldo op 31 december 2021 nog niet volledig is opgenomen, wordt het tegoed op 31 december 2021 tot het loon gerekend en dus progressief in box 1 belast. Bedragen uit de levenslooplegeling mogen vanaf 2013 bestedingsvrij worden opgenomen.

Levenslooptegoed op 31-12-2011 minder dan € 3.000

Was het tegoed op 31 december 2011 minder dan € 3.000? Dan is het tegoed op 1 januari 2013 vrijgevalen.

Levensloopregeling

Doel	Sparen voor onbetaald verlof. Verlof is geen vereiste meer voor opname.
Deelname mogelijk voor	Werknemers.
Maximum spaartegoed	210% brutojaarsalaris van het voorafgaande kalenderjaar.
Maximum aftrekbare inleg per jaar	12% van bruto-salaris (alleen nog mogelijk als levenslooptegoed op 31-12-2011 € 3.000 of meer was).
Bijdrage werkgever	Ja voor alle werknemers (ook niet-deelnemers) gelijk.
Opname mogelijk	Geen beperkingen voor opname.
Inhouding belasting over uitkering	Volgens tabel door (ex-)werkgever en bij ontbreken werkgever door uitvoerder. Verrekening in aangifte inkomstenbelasting (progressief tarief).
Heffingskorting	Ja, € 212 per jaar waarin is opgebouwd (uitsluitend voor opbouw tot en met 2011).
Uiterste opnamedatum	Dag vóór bereiken AOW-gerechtigde leeftijd, eerdere pensioendatum dan wel 31 december 2021.
Overheveling naar pensioen mogelijk	Ja, mits toegestaan volgens de pensioenregeling, er ruimte is om het pensioen fiscaal aan te vullen en overheveling uiterlijk 31 december 2021 plaatsvindt.
Uiterste opnamedatum	Dag vóór bereiken AOW-leeftijd, eerdere pensioendatum dan wel 31 december 2021.

Sparen en beleggen

Vermogensrendementsheffing box 3

Met ingang van 1 januari 2017 is de vermogensrendementsheffing in box 3 aangepast.

Om beter aan te sluiten bij het rendement dat in voorgaande jaren gemiddeld is behaald, wordt het forfaitaire rendement voortaan gebaseerd op een veronderstelde gemiddelde verdeling van het box 3-vermogen over spaargeld en beleggingen en de bijbehorende rendementen. Zowel het rendement op het spaardeel als op het beleggingsdeel wordt jaarlijks aangepast aan de hand van de meest actuele gegevens. Kleinere vermogens zullen minder zwaar worden belast en grotere vermogens zwaarder. Vanaf 2017 gelden er 3 schijven in box 3, waarbij in elke schijf wordt uitgegaan van een eigen vermogensmix en een eigen forfaitair rendement. Met ingang van 2018 gelden de volgende uitgangspunten:

- Over een vermogen tot € 30.000 per persoon is geen vermogensrendementsheffing verschuldigd;
- Bij een relatief bescheiden vermogen (tot € 70.800) wordt voor het grootste deel (67%) gespaard, het restant (33%) wordt belegd;
- Bij een groter vermogen (van € 70.800 tot en met € 978.000) is het spaardeel kleiner (21%) en het beleggingsdeel dus groter (79%);
- Een vermogen boven € 978.000 bestaat voor 100% uit beleggingen;
- Jaarlijks wordt vastgesteld welk rendement op het spaardeel wordt gemaakt en welk rendement op het beleggingsdeel.

Voor 2018 is het rendement op spaargeld vastgesteld op 0,36% en voor beleggingen op 5,38%. Het belastingtarief in box 3 blijft 30%.

De box 3 heffing voor 2018 is als volgt samengesteld:

Schijf	Grondslag sparen en beleggen*	Sparen 0,36%	Beleggen 5,38%	Forfaitair rendement**
1 ^e	0 - € 70.800	67%	33%	2,02%
2 ^e	€ 70.800 - € 978.000	21%	79%	4,33%
3 ^e	≥ € 978.000	0%	100%	5,38%

*Na aftrek van € 30.000 heffingvrij vermogen

**Over het forfaitaire rendement moet 30% belasting worden betaald.

De grondslag sparen en beleggen mag vrij verdeeld worden tussen fiscale partners om de meest gunstige uitkomst te bereiken.

Vermogensbestanddelen in box 3

Niet vrijgesteld		Vrijgesteld
Bezittingen • Bank-, giro- en spaar-tegoeden; • Aandelen en obligaties; • Contant geld en vorderingen; • Tweede woning; • Overige onroerende zaken (anders dan eigen woning); • Niet-vrijgestelde deel kapitaalverzekeringen; • Rechten op periodieke uitkeringen (voor zover niet belast in box 1); • (Rechten op) roerende zaken die niet voor persoonlijke doeleinden worden gebruikt of die hoofdzakelijk (= meer dan 70%) dienen als belegging of worden verhuurd; • Overige bezittingen (zoals het aandeel in het vermogen van een Vereniging van Eigenaren).	Schulden • Consumptieve leningen; • Schulden waarvan rente niet in box 1 of 2 kan worden afgetrokken, zoals: • Deel hypotheek waarvan rente niet aftrekbaar is; • Lening voor lijfrente- of kapitaalverzekering; • Studieschulden; • Leningen ziektekosten; • Leningen aandelenlease.	Bezittingen / schulden • Nettolijfrente; • Nettopensioenaanspraak volgens uit nettopensioen-regeling; • Voorwerpen van kunst en wetenschap (die niet hoofdzakelijk dienen als belegging); • Roerende zaken voor persoonlijk gebruik; • Contant geld en vergelijkbare vermogensrechten tot max. € 527 per belastingplichtige; • Op 14 september 1999 bestaande kapitaalverzekering (onder voorwaarden) tot max. € 123.428 per belasting-plichtige; • Uitvaartverzekering indien waarde lager dan € 7.033; • Groene beleggingen tot max. € 57.845 per belasting-plichtige; • Belastingvorderingen- en schulden, tenzij in verband met erfrecht; • Lopende schuldtermijn korter dan één jaar; • Schulden ter zake van periodieke giften, partner-alimentatie en andere verplichtingen als persoons-gebonden aftrek in box 1 in aanmerking genomen.

Heffingskorting groene beleggingen

Naast dat groene beleggingen tot een maximum bedrag zijn vrijgesteld van vermogensrendementsheffing, bestaat hiervoor ook nog een heffingskorting. De heffingskorting bedraagt 0,7% van het bedrag dat daarvoor is vrijgesteld in box 3.

Schenk- en erfbelasting

Tarief schenk- en erfbelasting

Belaste deel van de verkrijging	Partner, kind	Kleinkinderen en verdere afstammelingen	Overige verkrijgers, zoals broer, zus, oom, tante, vriend of vriendin
€ 0 tot € 123.248	10%	18%	30%
vanaf € 123.248	20%	36%	40%

Verkrijgingen schenkbelasting

Ontvanger van de schenking	Schenkings-vrijstellingen	Voorwaarden
Kinderen	€ 5.363 per kalenderjaar	Niet in combinatie met de eenmalig verhoogde vrijstelling. Wel in combinatie met de eenmalig aanvullende schenking van € 27.871 (zie hierna).
Kinderen	€ 25.731, € 53.602 of € 27.871 eenmalig	• Ouders mogen eenmalig € 25.731 aan (de partner van) hun kind(eren) tussen de 18 en 40 jaar oud schenken. • De vrijstelling kan worden verhoogd tot € 53.602 als de schenking wordt gebruikt voor studie of beroepsopleiding die duurder is dan € 20.000. • De vrijstelling kan worden verhoogd tot € 100.800 als de schenking wordt gebruikt voor aankoop, verbetering of onderhoud van een eigen woning of voor de aflossing van (een gedeelte van de) eigenwoningschuld of restschuld. De eigenwoningschuld wordt beperkt met de gebruikte vrijstelling. Als er vóór 2010 al gebruik is gemaakt van de normale eenmalig verhoogde vrijstelling, dan kan nog eenmalig aanvullend € 27.871 worden geschonken voor aankoop of verbouwing van een eigen woning of de aflossing van een eigenwoningschuld of restschuld. Voorwaarde voor de verhoogde vrijstelling tot € 100.800 is dat er niet eerder gebruik is gemaakt van de tijdelijk verhoogde vrijstelling tot € 100.000.
Sociaal belang behartigende of het algemeen nut beogende instellingen	Volledig vrijgesteld	Verkrijging dient het algemeen en sociaal belang.
Overige ontvangers van een schenking	€ 2.147 jaarlijks	Geen

Verhoging vrijstelling schenking eigen woning naar € 100.800

Vanaf 1 januari 2017 is de 'eenmalige' vrijstelling voor schenking die verband houdt met de eigen woning structureel verhoogd van € 53.016 (2016) naar € 100.800 (2018). Het bedrag moet worden besteed aan aankoop of verbouwing van de eigen woning, afkoop van rechten van erfpacht, opstal of beklemming, aflossing van de eigenwoningschuld of een rechtschuld. De begunstigde moet tussen de 18 en 40 jaar zijn. De beperking dat de schenking moet zijn gedaan door een ouder aan een kind is vervallen. De term eenmalig is niet helemaal zuiver. De schenking mag worden uitgesmeerd over maximaal drie opeenvolgende jaren (zolang aan de leeftijdseis wordt voldaan). De termijn voor het opleggen van de aanslag is met twee jaar verlengd en vastgesteld op vijf jaar.

Belastingplichtigen die in de jaren vóór 2013, in 2015 of 2016 gebruik hebben gemaakt van de verhoogde vrijstelling van € 25.449 tot € 53.016 (2016) kunnen vanaf 2017 nog een aanvullende schenking doen totdat zij de volledige vrijstelling van € 100.800 (2018) hebben benut. Vanaf 2019 vervalt deze 'inhaalmogelijkheid'.

Belastingplichtigen die in 2013 en 2014 al gebruik hebben gemaakt van (een deel van) de verhoogde vrijstelling van (destijds) € 100.000 kunnen geen gebruik meer maken van de mogelijkheid van het doen van een aanvullende schenking.

Vrijstellingen

Vrijstellingen erfbelasting

Partner	€ 643.194
• na pensioenimputatie minimaal	€ 166.161
Kind met ziekte of handicap	€ 61.106
Kinderen en kleinkinderen	€ 20.371
Ouders	€ 48.242
Andere verkrijgers	€ 2.147

Overlijdt de schenker binnen 180 dagen na het doen van de schenking? Dan wordt de schenking bij de erfenis opgeteld. De verkrijger betaalt dan erfbelasting over de volledige erfenis, inclusief de schenking. Dit geldt niet als er sprake is van een schenking voor een dure studie of de eigen woning waarop de verhoogde vrijstelling is toegepast. Deze schenkingen worden niet bij de erfenis opgeteld.

Schenk- en erfbelasting

Gevolgen voor de Successiewet bij het schenken en erven van de eigen woning, verzekeringen en bancaire producten

	Gevolgen van schenking	Gevolgen van overlijden
Eigen woning	Schenking = belast* Tarief is tenminste 2% in verband met samenloop overdrachtsbelasting. *M.u.v. de eerdergenoemde vrijstelling schenking eigen woning	Vererving eigen woning = belast voor waarde onbewoond. De verkrijging is niet belast met overdrachtsbelasting.
Geldlening eigen woning	Zakelijke geldlening tussen ouders en kind = onbelast. Kinderen kunnen rente aftrekken van de inkomstenbelasting in box 1 en de vordering is bij ouders vermogen in box 3. Direct opeisbare renteloze of laagrentende lening is belast voor zover de rente <6%. Het vruchtgebruik is jaarlijks belast.	Lening vormt schuld aan de nalatenschap en verlaagt voor het kind het aandeel in de nalatenschap.
Kapitaal-verzekering	Verzekering Schenking verzekering = belast. Bij KEW niet toegestaan. Gevolg is een fictieve uitkering en heffing over rendement in box 1. Uitkering Begunstigde van de uitkering is een ander dan de verzekeringnemer => belaste schenking.	Verzekering Vererving verzekering door overlijden verzekeringnemer (niet zijnde verzekerde) = belast. Uitkering Uitkering door overlijden verzekerde = belast, tenzij niets onttrokken aan vermogen verzekerde. Dit is het geval als: • premieschuldige ≠ verzekerde (premiesplitsing), en • premieschuldige en verzekerde hebben elk een privévermogen. Bij overlijden van verzekerde wordt slechts de helft van de uitkering belast als sprake is van een huwelijk in gemeenschap van goederen.

	Gevolgen van schenking	Gevolgen van overlijden
Spaar-rekening eigen woning (SEW) of Beleggings- rekening eigen woning (BEW)	Spaarrekening Schenking rekening = belast. Bij een SEW niet toegestaan. Gevolg is een fictieve uitkering en heffing over rendement in box 1. Uitkering Verkrijger van het saldo is een ander dan de rekeninghouder => belaste schenking.	Spaarrekening Tegood spaarrekening valt in nalatenschap. Erfrechtelijke verkrijging = belast. Uitkering Verkrijging door overlijden rekeninghouder = belast. Premiesplitsing is bij een SEW niet aan de orde.
Lijfrente, alsmede nettolijfrente	Verzekering Schenking = afkoop. Bij schenking is de waarde, verminderd met 30% latente inkomstenbelasting, belast. Behalve bij pre-BHW-lijfrente gesloten vóór 16 oktober 1990 (premie) of vóór 1 januari 1992 (koopsom). Termijnen Schenking niet toegestaan, behalve bij pre-BHW-lijfrente. Schenkbelasting wordt niet geheven als de termijnen belast zijn met inkomsten- en/of loonbelasting.	Verzekering De waarde van de aanspraak valt in de nalatenschap van de verzekeringnemer (tenzij niets is onttrokken aan het vermogen van de erflater). De verkrijging van (een deel van) de waarde door erfgenamen is vrijgesteld van erfbelasting. De helft van de waarde van de aanspraak die door de langstlevende partner wordt verkregen, wordt na vermindering met 30% latentie, in mindering gebracht op de algemene partnervrijstelling erfbelasting (imputatie).
Bancaire lijfrente	Spaarrekening Schenking = afkoop. Bij schenking is de waarde, verminderd met 30% latente inkomstenbelasting, belast. Bancaire termijnen Schenking van de termijnen is niet toegestaan.	Spaarrekening Het tegood van de spaarrekening valt in de nalatenschap (tenzij niets onttrokken is aan het vermogen van de erflater). De verkrijging van (een deel van) het tegood door erfgenamen is vrijgesteld van erfbelasting. De helft van de waarde van het tegood voor de erfbelasting dat door de langstlevende partner wordt verkregen, wordt na vermindering met 30% latentie, in mindering gebracht op de algemene partnervrijstelling erfbelasting (imputatie).

Schenk- en erfbelasting

	Gevolgen van schenking	Gevolgen van overlijden
Pensioen, alsmede netto-pensioen	Een pensioenaanspraak kan niet worden geschonken. Toekenning van een pensioenregeling vindt plaats binnen een werkgever-werknemer relatie. Geen gevolgen bij toekenning binnen dienstbetrekking.	Verkrijging is vrijgesteld als het partnerpensioen voldoet aan definitie in loonbelasting. De waarde van de aanspraak wordt wel in mindering gebracht op de algemene vrijstelling van erfbelasting (imputatie).
Gouden handdruk-verzekering	Schenking = afkoop.	Verkrijging is vrijgesteld als gouden handdruk voldoet aan definitie in loonbelasting. De waarde van de aanspraak wordt wel in mindering gebracht op de algemene vrijstelling van erfbelasting (imputatie).
Bancaire gouden handdruk	Schenking = afkoop.	Verkrijging is vrijgesteld als bancaire gouden handdruk voldoet aan definitie in loonbelasting. De waarde van de aanspraak wordt wel in mindering gebracht op de algemene vrijstelling van erfbelasting (imputatie).
Levensloop	Schenking = afkoop.	Verkrijging is belast met erfbelasting.

Samenwonen/trouwen, scheiden en overlijden

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Eigen woning	Bij samenwonen is de partnerregeling mogelijk van toepassing. Per 1 januari 2013 geldt voor de eigenwoningreserve en de aflosstand de zogenaamde economische benadering. Dat wil zeggen dat de eigenwoningreserve en de aflosstand aan beide partners worden toebedeeld naar rato de gerechtigheid in het huwelijksgoederenregime. (Zie ook Hoofdstuk 2 Eigen woning)	Normaal gesproken kan een woning voor de vertrekkende partner niet meer aangemerkt worden als eigen woning op het moment dat hij deze woning verlaat. De woning staat hem namelijk niet meer als hoofdverblijf ter beschikking. Bij vertrek door scheiding kan de vertrekkende partner de woning voor een periode van twee jaar nog beschouwen als eigen woning. De periode van twee jaar gaat in zodra de partner de woning verlaat. De rente over zijn/haar aandeel van de lening kan als inkomsten uit eigen woning in aftrek worden gebracht. Het eigenwoningforfait over zijn/haar aandeel wordt aangemerkt als betaalde alimentatie. De tweajaarsperiode geldt alleen voor de rente en kosten van de geldlening. Bij de vertrekkende partner kan een eigenwoningreserve ontstaan.	De omvang van de verkrijging is met name afhankelijk van het huwelijksgoederenregime en een eventueel testament. Er kan erfbelasting verschuldigd zijn afhankelijk van de omvang van de verkrijging en de van toepassing zijnde vrijstelling.

Kapitaal-
verzekering
eigen woning
(KEW)

Samenwonen/trouwen

Het toevoegen van een tweede verzekeringnemer op de verzekering kan schenking tot gevolg hebben.
Het toevoegen van een tweede verzekeringnemer is met ingang van 2013 alleen mogelijk voor gehuwden/geregistreerde partners. Voor samenwonenden kan het toevoegen van een tweede verzekeringnemer alleen bij het aangaan van een fiscaal partnerschap.

Scheiden

De verdeling van een KEW in het kader van scheiden kan zonder fiscale heffing plaatsvinden. De KEW kan dan als volgt worden aangepast:

- wijziging verzekeringnemer;
- wijziging verzekerde (is niet verplicht);
- gedeeltelijk voortzetten in een andere KEW => premieverleden gaat evenredig mee.

Let op dat bij een overname van een KEW bij echtscheiding er wel een EWS tegenover staat.

Onder voorwaarden is het mogelijk om een KEW eerder tot uitkering te laten komen dan de 15-jaarseis voor een uitkeringsvrijstelling.

Overlijden

Als een uitkering bij overlijden is meeverzekerd, komt deze tot uitkering. Als op dit deel van de verzekering de voorwaarden van de KEW van toepassing zijn, is aflossing van de EWS met de uitkering noodzakelijk voor vrijstelling van de uitkering. Als een belastingplichtige bij het overlijden van zijn partner een uitkering ontvangt, mag hij zijn KEW-vrijstelling verhogen met de niet benutte vrijstelling van zijn overleden partner. De heffing van erfbelasting kan onder voorwaarden worden voorkomen door premiesplitsing.

Samenwonen/trouwen, scheiden en overlijden

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Spaarrekening eigen woning (SEW)	Het toevoegen van een tweede rekeninghouder op de rekening kan schenking tot gevolg hebben. Het toevoegen van een tweede rekeninghouder is met ingang van 2013 alleen mogelijk voor gehuwden/ geregistreerde partners. Voor samenwonenden kan het toevoegen van een tweede rekeninghouder alleen bij het aangaan van een fiscaal partnerschap.	De verdeling van SEW kan net zoals bij een KEW in het kader van scheiden zonder fiscale heffing plaatsvinden. De SEW kan dan als volgt worden aangepast: • Wijziging rekeninghouder. • Gedeeltelijke voortzetten in een andere SEW => inleg van de rekening gaat evenredig mee. Let op dat bij een overname van een SEW bij echtscheiding er wel een EWS tegenover staat. Onder voorwaarden is het mogelijk om een SEW eerder tot uitkering te laten komen dan de 15-jaarseis voor een uitkeringsvrijstelling.	In geval van overlijden van de rekeninghouder doet de Belastingdienst alsof de rekening is gedeblokkeerd direct voorafgaand aan het overlijden. De deblokking wordt dus toegerekend aan de overleden rekeninghouder. Deze maakt gebruik van zijn eigen vrijstelling. Bij partners is het mogelijk de SEW van de overleden partner voort te zetten. Premiesplitsing is niet mogelijk bij een SEW.

Kapitaal-
verzekering
box 3

Samenwonen/trouwen

Het toevoegen van een tweede verzekering-nemer op de verzekering kan schenking tot gevolgen hebben.

Scheiden

Gesloten vanaf 2001

Echtscheiding heeft geen gevolgen bij splitsing verzekering.

Gesloten vóór 2001

In het kader van echtscheiding kan de kapitaalverzekering als volgt worden aangepast zonder fiscale heffing in de inkomstenbelasting:

- wijziging verzekering-nemer;
- wijziging verzekerde => hoeft geen gevolgen te hebben voor overgangsrecht die geldt voor verzekeringen gesloten vóór 14-9-1999;
- gedeeltelijk voortzetten in een andere kapitaalverzekering => premieverleden gaat evenredig mee.

Overlijden

Gesloten vanaf 2001

De uitkering is onbelast voor de inkomstenbelasting. De heffing van erfbelasting kan onder voorwaarden worden voorkomen door premie-splitsing.

Gesloten vóór 2001

Onder voorwaarden is de uitkering onbelast voor de inkomstenbelasting. De heffing van erfbelasting kan onder voorwaarden worden voorkomen door premie-splitsing.

Samenwonen/trouwen, scheiden en overlijden

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Lijfrente	Toevoegen tweede verzekeringnemer kan afkoop tot gevolg hebben.	De gerichte lijfrente-verzekering kan als volgt worden aangepast: • splitsen in twee verzekeringen; • ex-partner wordt onherroepelijk begunstigde; • ex-partner krijgt verzekering toebedeeld. Let op: (Gedeeltelijke) afkoop is niet toegestaan. Als binnen de boedel-verdeling verrekening plaatsvindt met geld of andere vermogensbestanddelen, bijvoorbeeld een auto, is sprake van uitruil van de lijfrente-verzekering. Degene die het geld of het bestanddeel ontvangt, wordt voor de toebedeelde waarde belast in box 1. Degene aan wie de lijfrente-verzekering wordt toebedeeld, kan de waarde hiervan als persoonsgebonden aftrekpost ten laste brengen van zijn inkomen.	De uitkeringen uit een lijfrente-verzekering moeten direct na het overlijden van de verzekerde of na het beëindigen van het recht op een Anw-uitkering ingaan. De uitkering moet uiterlijk aanvangen vóór het einde van het tweede kalenderjaar volgend op het jaar waarin de verzekerde is overleden. Er is een vrijstelling in de erfbelasting voor gefacilieerde lijfrenten.

Bancaire
lijfrente

Samenwonen/trouwen

Toevoeging tweede rekeninghouder kan afkoop tot gevolg hebben.

Scheiden

De lijfrenterekening kan als volgt worden aangepast:

- splitsen in twee rekeningen;
- ex-partner krijgt rekening toebedeeld.

Let op:

(Gedeeltelijke) afkoop is niet toegestaan. Als binnen de boedelverdeling verrekening plaatsvindt met geld of andere vermogensbestanddelen, bijvoorbeeld een auto, is er sprake van uitruil van de lijfrenterekening. Degene die het geld of het bestanddeel ontvangt, wordt voor de toebedeelde waarde belast in box 1. Degene aan wie de lijfrenterekening wordt toebedeeld, kan de waarde hiervan als persoonsgebonden aftrekpost ten laste brengen van zijn inkomen.

Overlijden

Opbouwfase rekening

De uitkeringen uit een lijfrenterekening moeten direct na het overlijden van de rekeninghouder of na het beëindigen van het recht op een Anw-uitkering ingaan. De uitkering moet uiterlijk aanvangen vóór het einde van het tweede kalenderjaar volgend op het jaar waarin de rekeninghouder is overleden. Er is een vrijstelling in de erfbelasting voor gefacilieerde lijfrenten.

Uitkeringsfase rekening

Als de genietster van de termijnen overlijdt, gaat het recht op de nog niet uitgekeerde termijnen over op zijn erfgenamen.

Samenwonen/trouwen, scheiden en overlijden

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Alimentatie- lijfrente	Is niet aan de orde bij samenwonen.	Bij echtscheiding kan een alimentatieverplichting ontstaan. Vormen alimentatieverplichting • Periodieke alimentatie-uitkering; • Afkoop in bedrag ineens; • Alimentatielijfrente bij verzekeraar; • Lijfrente bij alimentatieplichtige. Aankoop alimentatielijfrente bij verzekeraar moet aan eisen voldoen • professionele verzekeraar; • voldoen aan lijfrente-definitie; • termijnen uitkeringen moeten direct ingaan; • ex-partner = verzekerde; • 1% sterftkans is niet van toepassing. Gevolg: • uitkering belast in box 1; • koopsom is aftrekbaar als onderhoudsverplichting in box 1.	De uitkering stopt bij overlijden van de verzekerde.

Verrekening
pensioen-
rechten door
betaling
lijfrente-
premie

Samenwonen/trouwen

Is niet aan de orde bij
samenwonen.

Scheiden

Als Wet VPS niet van
toepassing is, kunnen
aanspraken worden
verrekend. Dit kan door
middel van een
lijfrenteverzekering.
Fiscale gevolgen zijn
gelijk als bij alimentatie-
lijfrente. Als binnen de
boedelverdeling
verrekening plaatsvindt
met geld of andere
vermogensbestand-
delen, bijvoorbeeld een
auto, is sprake van uitruil
van de lijfrente-
verzekering. Degene die
het geld of het bestand-
deel ontvangt, wordt
voor de toebedeelde
waarde belast in box 1.

Overlijden

Opbouwfase rekening

De uitkeringen uit een
lijfrenterekening moeten
direct na het overlijden van
de rekeninghouder of na het
beëindigen van het recht op
een Anw-uitkering ingaan.
De uitkering moet uiterlijk
aanvangen vóór het einde
van het tweede kalenderjaar
volgend op het jaar waarin
de rekeninghouder is
overleden.
Er is een vrijstelling in
de erfbelasting voor
gefacilieerde lijfrenten.

Uitkeringsfase rekening

Als de genietster van de
termijnen overlijdt, gaat het
recht op de nog niet
uitgekeerde termijnen over
op zijn erfgenamen.

Samenwonen/trouwen, scheiden en overlijden

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Gouden handdruk	Zodra er sprake is van een partner, kan deze worden opgenomen als begunstigde bij overlijden van de goudenhanddruk-verzekering.	De waarde van de goudenhanddruk-verzekering of -rekening kan bij scheiding zonder fiscale gevolgen worden toebedeeld aan de ex-partner. De ex-partner wordt na verdeling van het stamrecht aangemerkt als 'de werknemer'. De uitkeringen kunnen echter niet later ingaan dan in het jaar waarin de overdragende partner de leeftijd van de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.	Verzekering De uitkeringen uit een goudenhanddrukverzekering moeten direct na het overlijden van de werknemer ingaan. De uitkering mag uitsluitend toekomen aan de (gewezen) partner en/of kinderen tot 30 jaar (kring van gerechtigden). De verzekeringsvorm is bepalend of er bij overlijden een uitkering voor de begunstigde volgt. Er is een vrijstelling in de erfbelasting voor gefacilieerde goudenhanddrukstamrechten. Rekening Bij de goudenhanddruk-rekening komt het tegoed bij overlijden toe aan de erfgenamen. Als de rekeninghouder in de opbouwfase overlijdt, moeten de partner en/of kinderen tot 30 jaar direct een uitkeringsrekening openen. Bij overlijden in de uitkeringsfase worden de resterende uitkeringen periodiek aan deze personen uitgekeerd. Er is een vrijstelling in de erfbelasting voor gefacilieerde goudenhanddrukstamrechten. Het tegoed wordt ineens belast bij de overleden rekeninghouder als een ander dan de partner en/of kinderen het tegoed erft. In deze situatie is er geen vrijstelling van erfbelasting van toepassing.

	Samenwonen/trouwen	Scheiden	Overlijden
Pensioen	Afhankelijk van de productvorm kan het raadzaam zijn om een partner zo spoedig mogelijk aan te melden bij de pensioen-uitvoerder.	De Wet VPS geeft de ex-partner recht op de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. Om een rechtstreeks vorderingsrecht op de pensioenuitvoerder te krijgen, moet de scheiding binnen twee jaar worden gemeld. Daarnaast kan de ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen hebben. Tevens is het mogelijk om het recht op de helft van het ouderdomspensioen tijdens huwelijk opgebouwd en het bijzonder partnerpensioen om te zetten in een zelfstandig recht (conversie).	De uitkeringen uit een pensioenverzekering moeten direct na het overlijden van de deelnemer of na het beëindigen van het recht op een Anw-uitkering van de nabestaanden ingaan. In de pensioen-toezegging ligt vast op welke van deze twee momenten de uitkeringen aanvangen. Er is na overlijden geen keuzemogelijkheid. De uitkering mag uitsluitend toekomen aan de (gewezen) partner en/of kinderen tot 30 jaar. Indien er geen partner of kind is, kan het opgebouwde kapitaal in het uitzonderlijke geval van restbegünstiging toekomen aan de werkgever. Er is een vrijstelling in de erfbelasting voor pensioen.
Levensloop	Geen gevolgen.	Alleen de werknemer kan uitkeringen ontvangen uit een levenslooptegeling. De ex-partner kan buiten de levenslooptegeling om gecompenseerd worden.	Het tegoed op een levenslooptegeling komt toe aan de erfgenamen. Voor levenslooptegelingen is de verzekeringsvorm bepalend of er bij overlijden een uitkering voor de begunstigde(n) volgt. Er is geen aparte vrijstelling in de erfbelasting voor levenslooptegelingen.

Begrippenlijst

Aftoppingsgrens	Het pensioengevend loon of het totale inkomen waarboven geen gefaciliteerde pensioenopbouw of lijfrente-aftrek meer mogelijk is. Deze grens wordt jaarlijks geïndexeerd.
Echtgenoot	Partners die gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan.
Eigenwoningforfait	Het fictief inkomen dat de bezitter van een eigen woning moet aangeven in box 1.
Fiscaal partner	Voor de inkomstenbelasting zijn echtgenoten en geregistreerde partners fiscaal partner. Samenwonenden die op het zelfde woonadres in de Basisregistratie Personen (voorheen: Gemeentelijke Basis Administratie) zijn ingeschreven, zijn fiscaal partner als zij: • een notarieel samenlevingscontract hebben gesloten; • samen een kind hebben; • een kind van één van de partners hebben dat door beide partners is erkend; • beiden meerderjarig zijn en op hetzelfde adres ook nog een minderjarig kind van een van beiden is ingeschreven, tenzij uit een schriftelijke huurovereenkomst blijkt dat één van de inwonenden op zakelijke gronden een deel van de woning huurt; • als partners zijn aangemeld voor een pensioenregeling; • beiden eigenaar zijn van de woning die het hoofdverblijf is; of • vorig jaar ook fiscaal partner waren.
Gerichte lijfrente	Lijfrenteverzekering gesloten op of na 01-01-1992 (koopsom) of na 15-10-1990 (premiebetalend). De omvang van de termijnen staat nog niet vast. Bij het sluiten van de verzekerings-overeenkomst wordt bepaald van wiens leven(s) de uitkeringen afhankelijk zullen zijn.
Heffingskorting	De heffingskorting is een korting op de te betalen belasting over het inkomen van alle boxen. Deze korting is onafhankelijk van het belastingtarief.
Imputatie	De waarde van (een uitkering uit) een verzekering wordt in mindering gebracht op een vrijstelling.
Jaarruimte	Wanneer een belastingplichtige, die bij aanvang van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet heeft bereikt, een pensioentekort heeft, kan hij gebruik maken van de jaarruimte-berekening voor lijfrentepremieaftrek.
Kapitaalverzekering	Een kapitaalverzekering is een vorm van levensverzekering waarbij de verzekeraar bij het in leven zijn van de verzekerde op de vooraf overeengekomen datum het verzekerde bedrag uitkeert.

Levensverzekering	Een verzekering die verband houdt met het leven of de dood van de verzekerde persoon of met de verzorging van diens uitvaart. Een ongevallenzekeringsverzekering is geen levensverzekering.
Loon	De beloning (salaris, vergoedingen, verstrekkingen, aanspraken) die de werknemer van zijn werkgever ontvangt uit de (vroegere) dienstbetrekking.
Onherroepelijke begunstiging	De begunstiging is conform de voorwaarden aanvaard, of de verzekering is tot uitkering gekomen doordat de begunstiging vast ligt. De begunstiging moet wel eerst 'geaccepteerd' worden.
Oudedagsreserve	Een percentage van de winst waarover de ondernemer (eenmanszaak, zzp'er, maat in maatschap of vennoot in vof) belastinguitstel krijgt. Het is de bedoeling dat het behaalde belastingvoordeel wordt gebruikt voor een oudedagsvoorziening. Uitstel van belastingbetaling vindt plaats tot het moment van staking van de onderneming.
Periodieke uitkering	Recht op (toekomstige) uitkeringen die periodiek (maandelijks, per kwartaal of (half)jaarlijks) uitbetaald worden.
Renseigneren	Algemene term voor de informatieverplichting van verzekeraars en banken aan de Belastingdienst.
Reserveringsruimte	Lijfrentepremieaftrek in enig kalenderjaar in de situatie dat de belastingplichtige - ongeacht of de AOW-leeftijd is bereikt of niet - in de zeven voorafgaande kalenderjaren geen of niet volledig gebruik heeft gemaakt van de jaarruimte.
Saldomethode	Uitkeringen zijn onbelast zolang de som van de uitkeringen kleiner is dan de som van de niet aftrekbare premies.

Reaal

Burg. Rijnderslaan 7
1185 MD Amstelveen
www.reaal.nl